

Souhrnná teritoriální informace Kongo (Kinshasa)

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem ČR v Abuji (Nigérie) ke dni 13.5.2020
13. 5. 2020 21:56

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled (s.2)
2. Zahraniční obchod a investice (s.16)
3. Vztahy země s EU (s.19)
4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR (s.20)
5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu (s.22)
6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu (s.24)
7. Kontakty (s.33)

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled

Konžská demokratická republika je státem střední Afriky. Leží od pobřeží Atlantického oceánu až po oblast velkých jezer a prochází jím rovník. Má rozlohu 2 344 858 km² a je druhou největší africkou a největší subsaharskou zemí. Hraničí s Angolou 2.511 km, z toho 225 km s angolskou enklávou Cabinda, dále s Burundi 233 km, Středoafrickou republikou 1.577 km, Konžskou republikou 2.410 km, s Rwandou 217 km, Jižním Súdánem 628 km, Tanzanií 459 km, Ugandou 765 km a Zambií 1930 km. Délka pobřeží je pouze 37 km. Klima je tropické, vlhké; dešťové období duben – říjen (na sever od rovníku) nebo listopad – březen (na jih od rovníku). Území celé republiky tvoří převážně tropické pralesy (90 % rozlohy země).

Obdělávaná půda tvoří pouze 4 % rozlohy Konga. Povrch země je většinou nížinatý, na východě země jsou ale vysoká pohoří Ruwenzori a Virunga s činnými vulkány. Nejvyšší hora Mt. Marguerite 5110 m.

Kongo je unitární stát (občas se objevují diskuse o nutnosti federalizaci země). Dělí na 11 provincií: Bas Congo, Bandundu, Kinshasa, Equateur, Kasai Occidental, Kasai Oriental, Katanga, Maniema, Orientale, Sud Kivu, Nord Kivu.

Hlavní město Kinshasa má 13,1 miliónu obyvatel (odhad), další významná města jsou Lubumbashi (Katanga), Kisangani (Province Orientale), Goma (Nord Kivu), Mbuji-Mayi (Kasai Oriental), Kananga.

Samostatnost získala KDR v roce 1960 na Belgii. Prodělalo několik krvavých občanských válek i období tuhého režimu prezidenta Mobutu Sese Seko. V současné době je KDR unitární republikou praktikující poloprezidentský systém s politickým systémem více stran. Výkonnou moc má vláda, v jejímž čele stojí prezident republiky spolu s premiérem. Prezident je podle ústavy z 18. 2. 2006 volen na maximálně dvě pětiletá funkční období všelidovým přímým hlasováním. Zákonodárnou moc představuje dvoukomorový parlament, tvořený Senátem (108 členů volených provinčními shromážděními na 5 let) a Národním shromážděním (500 členů, 61 poslanců voleno většinovým hlasováním, 439 voleno poměrným hlasováním na 5 let). Opoziční strany byly legalizovány v roce 1990. Registrováno je již celkem 100 politických stran, nejvýznamnější jsou: Parti du peuple pour la reconstruction et la démocratie (PPRD), prezidentova strana, Parti lumumbiste unifié (PALU), strana premiéra, Forces du renouveau (FR), Mouvement social pour le renouveau (MSR), Parti du peuple pour la paix et la démocratie (PPPD), Union pour la démocratie et le progrès social (UDPS) – opoziční, Mouvement de libération du Congo (MLC), Union pour la Nation congolaise (UNC). Další významné strany: Křesťansko demokratická strana (PDC) – 6 senátorů, Konžské hnutí za demokracii (RCD) – 7 senátorů, Shromáždění křesťanských demokratů (CDC) – 3 senátory, Unie mobutistických demokratů (UDEMO).

Konžský právní systém je přímo odvozen od belgické varianty francouzského civilního práva. Kongo přijímá jurisdikci ICJ s výhradami, přijímá ale rozhodnutí ICC. Nejvyššími orgány soudnictví jsou Ústavní soud, Odvolací soud, Státní rada a Nejvyšší vojenský soud. Pod nimi pak působí civilní a vojenské soudy nižší instance. Nová ústava byla přijata dne 18. února 2006. Novela ústavy z 20. 1. 2011 mimo jiné změnila systém prezidentských voleb z dvoukolového na jednokolový, což opozice kritizovala jako krok usnadňující znovuzvolení prezidenta Joseph Kabila Kabange, ke kterému došlo 28. 11. 2011.

Od nástupu prezidenta Josepha Kabily k moci se Kongo více orientuje na Belgii, USA a Francii. Stále významnějším

partnerem je ČLR, která již vlastní 80 % těžebních závodů v provincii Katanga, prudce roste i vojenská spolupráce s touto zemí. Velmi aktivní je Turecko. Vztahy s Angolou jsou relativně dobré, jsou nicméně zatíženy sporem o průběh námořní hranice (tudiž ložiska ropy), podobně je tomu v případě Ugandy (nepřesně vytýčená hranice v Albertově jezeře). Uganda a Rwanda jsou obviňovány z podpory rebelských hnutí na východě země (a profitu z nelegálně těžených surovin). Spíše než na region Velkých jezer (kde leží právě Rwanda a Uganda) se Kongo zahraničně-politicky orientuje na jih kontinentu, na země sdružené v Jihoafrickém rozvojovém společenství (SADC). Mezi politické spojence Konga patří například Jihoafrická republika (JAR) a Zimbabwe. K úzkým politickým vztahům mezi JAR a KDR přispívají silné obchodní vazby a zájem JAR o velké infrastrukturní projekty v KDR (hydroelektrárna na přehradě Inga apod.).

Kongo je členem OSN, Frankofonie (druhá nejlidnatější frankofonní země světa), Mezinárodního měnového fondu a Světové banky. Dále je KDR členem v mezinárodních organizacích: ACCT, ACP, AfDB, AU, CEPGL, FAO, G-24, G-77, IAEA, IB, ICAO, ICCT, ICRM, IDA, IFAD, IFC, IFRCS, IHO (členství pozastavené), ILO, IMO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO, ITSO, ITU, ITUC, MIGA, NAM, OIF, OPCW, PCA, UNCTAD, UNESCO, UNHCR, UNW, UPU, WCL, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO a WTO.

Z významných regionálních organizací je země členem Southern African Development Community (SADC), Common Market for Eastern and Southern Africa (COMESA) a CEEAC (Communauté économique des états de l'Afrique centrale). V roce 2012 přistoupilo k dohodě OHADA.

Díky obrovským zásobám nerostných surovin a příznivým klimatickým podmínkám patří Kongo mezi na suroviny a primární zdroje velmi bohaté ekonomiky. Hospodářství však bylo v minulosti těžce poškozené dlouholetými vnitřními konflikty a válkami (často se bojovalo o kontrolu nad surovinovými zdroji) a katastrofální ekonomickou správou. V posledních letech se nicméně hospodářská situace konsoliduje a HDP rychle roste. KDR však stále zůstává jednou z nejchudších zemí světa. Země se vedle bezpečnostních problémů a s nimi spojeným rozkrádáním přírodního bohatství dlouhodobě potýká s mnoha vážnými problémy - zanedbanou infrastrukturou, velmi nepříznivým investičním a podnikatelským klimatem, obrovskou korupcí (podle mezinárodních statistik patří k zemím s nejvyšší korupcí na světě), špatným řízením podniků, nevykonnou státní správou atd., které její ekonomický rozvoj brzdí.

Ekonomika je velmi málo diverzifikovaná, v současnosti je zcela závislá na těžebním průmyslu (měď, kobalt, ropa, diamanty), službách pro těžební průmysl a těžbě dřeva. Kongo ve střednědobém horizontu zůstane vývozcem komodit, jeho ekonomika bude proto konjunkturálně kolísat v závislosti na kolísání cen surovin na světových trzích. Přetrvávajícím problémem konžské ekonomiky je velký rozsah šedé ekonomiky (zejména naprosto nekontrolované vývozy nerostného bohatství), která vytváří cca 2/3 HDP.

Celkově očekáváme, že růst reálného HDP vzroste (poháněný těžebním sektorem), ale pouze skromně, z 3,9% v roce 2018 na průměrných 4,4% v letech 2019-20. To je pomalejší než průměr tempa růstu dosaženého v KDR během předcházejícího desetiletí. Důvodem je politická nestabilita sužující zemi od konce roku 2016 a nedostatky v zajištění bezpečnosti. Otázkou zůstává, co s vývojem ekonomiky učiní dopady pandemie COVID-19.

Hospodářský výhled se zlepšuje, ale zůstává velmi kritický. Očekáváme, že růst zůstane v roce 2020 stabilní, podporovaný odolným růstem vývozu rudy (4,2%).

KDR je největším světovým producentem kobaltu a největším výrobcem mědi a cínu v Africe. Nicméně probíhající intenzivní parlamentní debata o budoucí těžební legislativě a nedávné rozhodnutí vlády podporovat tento sektor osvobozením od daně z přidané hodnoty (DPH) odhaluje chaotický způsob spravování tohoto sektoru státem v zemi a zvyšuje napětí mezi státem a soukromými vlastníky v této oblasti. Ačkoli se očekává, že jak vláda, tak i podniky působící v tomto odvětví nakonec dosáhnou kompromisu ohledně nových zákonů o těžbě, nedůvěra mezi nimi, spolu s reputací Konžské demokratické republiky týkající se nepředvídatelné tvorby právních předpisů bude mít vliv na střednědobý ekonomický výhled země.

Těžební průmysl Konžské demokratické republiky přispívá zhruba na 22% HDP, vytváří více než tři čtvrtiny výnosů z vývozu a poskytuje téměř 30% vládních příjmů. Průmysl byl v roce 2015 zasažen propadem cen komodit. Přestože se opět zvyšují světové ceny, velké neuhrazené kredity z DPH, neustále se měnící regulace v oblasti těžby a nedostatek dodávek energie znamenají, že se odvětví bude i nadále potýkat s problémy.

Obchodní klima země je považováno za jedno z nejhorších na světě. Konžská demokratická republika je klasifikována z tohoto hlediska na 182. místě z celkového počtu 189 hodnocených zemí (viz „Doing business 2018“). Dle posledního hodnocení ekonomické svobody provedeného organizací „Heritage Foundation“ je KDR řazena do skupiny „repressed“ zemí, ze 179 hodnocených zemí se umístilo na 168. místě. Standard and Poor's udržela hodnocení Konga na B- se stabilním výhledem.

Průmysl (mimo těžebního) vytváří cca 2,5 % HDP. Páteř ekonomiky nadále tvoří těžební průmysl a zpracování rud s 13% podílem na tvorbě HDP; v zemi se těží diamanty, tantal, kobalt, měď, zinek, zlato, koltan a jiné nerosty, dále ropa na pobřeží Atlantiku. Ostatní odvětví průmyslu přestaly být konkurenceschopné a prakticky zmizely, dnes zahrnují výrobu cementu, textilu, obuvi, zpracování a výrobu potravin, nápojů a cigaret a zpracování plastů.

Těžební sektor: je páteří konžské ekonomiky (tvoří cca 22 % HDP) a rychle roste (až 11 % ročně). Na území KDR se nachází 60 % všech minerálů těžených ve světě; země má 50 % světových zásob kobaltu, více než 10 % světových zásob mědi a 30 % zásob diamantů. V roce 2014 se v KDR vytěžilo 1,2 mil. tun mědi, 75 tis. tun kobaltu, 10,3 tun zlata, 300000 karátů diamantů. Těžba ropy činí cca 25 tisíc barelů/den (přesné údaje nejsou k dispozici), prokázané zásoby ropy se odhadují na cca 180 milionů barelů. Ropa se těží pouze na šelfu Atlantického oceánu (těžba je ovlivněna hraničním sporem s Angolou). Udělování licencí ve východních částech země (v oblasti tzv. afrického riftu), včetně národního parku Virunga je v počátečním stadiu a již nyní vzbuzuje velký odpor mezinárodních ochranných organizací. KDR má rovněž prokázané zásoby cca 1 mld. kubických metrů zemního plynu. Tohoto energetického zdroje se zatím v KDR nevyužívá. Těžba některých minerálů je z velké části „ruční“ a velmi špatně organizována. KDR je navíc obětí nezákonné těžby a vývozu minerálů, řízení a průhlednost operací (udělování licencí, zdaňování) v tomto sektoru zůstává i díky zájmům

vládnoucí elity dlouhodobě vážným problémem. V červenci 2002 byl přijat nový těžební zákon, který zjednodušuje a sjednocuje procedury udělování koncesí a jejich obnovování. V praxi ale nepřinesl žádnou změnu, proto byl v roce 2007 novelizován. Nová verze sice povzbudila zájem těžařů, avšak jeho aplikace v praxi zůstává stejná. Vláda v roce 2012 založila expertní skupinu, která připravil nový těžební zákon, jež byl přijat až v roce 2018. Má mj. obsahovat zvýšení povinného podílu vlády v těžebních licencích i zvýšené odvody z těžby. Státní společnost Gécamines rovněž přehodnocuje svoje partnerské smlouvy a snaží se zvýšit svůj podíl v licencích (na druhé straně se za velmi neprůhledných podmínek některých licencí zbavuje). Tato opatření mohou vést k napětí s mezinárodními (západními) investory, kteří varují, že jejich investice ztratí rentabilitu. Některé mezinárodní těžařské firmy se navíc daly slyšet, že podají na vládu KDR žalobu u mezinárodních komerčních soudů. Objektivní skutečností však zůstává, že celá řada původně udělených koncesí byla jednostranně výhodná pro zahraniční firmy. Jedná se o koncese poskytované bývalou garniturou obvykle za velké úplatky. Trendem posledních let je neustále vyšší angažmá čínských firem v těžebním sektoru, zejména v provincii Katanga. Těm již nyní v této provincii patří 80 % závodů na zpracování těžných rud, do ČLR je vyváženo 90 % produkce.

Těžební průmysl by měl i nadále přitahovat soukromé investice, které zůstanou stabilní na hodnotě 10,5% HDP navzdory změnám v těžebním zákoně z roku 2018. Kromě vyšších daní a licenčních poplatků vyžaduje tento zákon, aby alespoň 10% kapitálu těžebních společností bylo drženo domorodými občany, a výrazně omezuje vývoz nezpracovaných nerostů na základě nových povolení k těžbě. Tyto vyšší příjmy z těžby přispějí k urychlení investic do veřejné infrastruktury, u nichž se předpokládá zvýšení z 2,1 na 2,4% HDP.

Stavebnictví: Podílí se na tvorbě HDP cca 6,2 % a roste 10 % tempem. V hlavním městě Kinshase a dalších velkých městech je patrný čilý stavební ruch. Probíhají práce na obnově infrastruktury (komunikací), staví se i nové administrativní budovy. Státní rozpočet pro rok 2015 počítá investicemi do obnovy a výstavby infrastruktury ve výši cca 2,5 mld. USD (školy, nemocnice). Stavebnictví roste i díky soukromým investicím do výstavby nemovitostí a hotelů. KDR získala z ČLR mnohamiliardové úvěry na výstavbu infrastruktury (realizují čínské firmy) a Jižní Koreje (výstavba hlubokovodního přístavu).

Zemědělství: Samozásobitelské zemědělství spolu s těžbou dřeva zůstává nadále páteří ekonomiky a zaměstnává více než 70 % obyvatel. Podílí se 45 % na tvorbě HDP. Pouze necelé 3 % půdy jsou obdělávány, 7 % tvoří pastviny a 90 % je pokryto lesy. Pěstuje se olejová palma, gumovník, kakaovník, bavlna, káva (ta se vyváží), tabák, maniok, jam, kukuřice, rýže, cukrová třtina a banány. Chová se zejména hovězí dobytek, v menší míře ovce, vepř a drůbež. Zemědělství je nadále jen velmi málo výkonné, země dováží téměř všechny druhy potravinářského zboží. Budování agroprůmyslu je jedním z rozvojových cílů vlády. 90 % území je stále ještě pokryto tropickými pralesy. Vývoz dřeva (80 % jde do Evropy – Francie,

Portugalska, Belgie a Itálie) představuje cca 2 % hodnoty veškerého vývozu země. Z KDR se vyvezlo v roce 2014 228 tis. m³ dřeva. Sektor se ale potýká se stejnými problémy, jako těžba nerostných surovin (neprůhledné udělování licencí, netransparentnost a nedostatek kontroly těžného dřeva, nelegální vývozy, špatný výběr daní a poplatků, korupce...). Vláda proto v současné době reviduje udělené těžební licence a připravuje nový zákon o těžbě dřeva. Snaží se zprůhlednit udělování licencí (mimo jiné i publikováním jejich udělení a fiskálních podmínek) a ve spolupráci s EU i kontrolu vývozu. Většina těžného dřeva by se v budoucnu měla zpracovávat v zemi. (zákon o těžbě dřeva, přehled).

Služby: Na tvorbě HDP se sektor podílí 33,4 %. Je představován zejména velko a maloobchodními službami, dopravou, bankovníctvím a telekomunikacemi. Služby patří k dynamicky rostoucím sektorům ekonomiky a velkou měrou přispívají k rychlému růstu HDP. Vláda založila dopravní společnost Transport au Congo a nakoupila 500 nových autobusů, rovněž poskytla úvěry soukromým dopravním společnostem na nákup nové techniky. Spolu s Air France založila společnost Congo Airways operující desítku nových letadel. Telekomunikace rostou až 21 % tempem, v zemi začal působit už šestý operátor YozmaTime

Turns. Turistický ruch v zemi prakticky neexistuje. Turisticky zajímavé oblasti na východě (tzv. oblast Velkých jezer při hranicích s Rwandou, Burundi a Ugandou) nejsou bezpečné, neexistuje zde ani dopravní infrastruktura. Rovněž negativní image země v zahraničí stále brání většímu rozvoji turistiky, přestože má DRC co nabídnout.

Infrastruktura: I když výstavba infrastruktury je jedním z hlavních cílů vlády, její stav je dlouhodobě velmi špatný a brání ekonomickému rozvoji země. Doprava zboží napříč zemí je velký logistický problém vyžadující kombinaci silniční, železniční i říční dopravy. Kongo má 153 500 km pozemních komunikací, z toho pouze 3000 km asfaltovaných. Silniční spojení mezi východem a západem země neexistuje. Východ země má lepší spojení se sousedními zeměmi (Ugandou, Zambií) než s Kinshasou. Klíčová silnice N1, která spojuje jihovýchodní Katangu a Kinshasu s hlavním přístavem země Matadi (380 km) je s obtížemi sjízdná. Vláda plánuje výstavbu nebo rehabilitaci nových komunikací mezi Kisangani a městy Bukavu, Goma, Bunia a silnice mezi Bukavu a Kindu a dále do Mbuji-Mayi. Dále je plánována oprava stávající silnice mezi Kinshasou a Kikwitem. Na tyto práce získala 5 mld. USD čínskou půjčku oproti právům na těžbu nerostných surovin.

Kongo disponuje velice rozvětvenou sítí říčních a jezerních cest (celkem až 16000 km). Řeka Kongo je splavná od Kinshasy až po Kisangani v délce 2000 km, splavné jsou i četné přítoky. Vodní toky jsou hojně využívány pro dopravu zboží a osob mezi východní a západní částí země. V KDR je 4772 km železnice, z toho je 858 km elektrifikovaných (4 regionální sítě s různým rozchodem, většina slouží pro dopravu těžných rud). Železnice spojuje KDR se Zambií a Angolou. V KDR existuje 198 letišť, z toho 26 se zpevněnou přistávací dráhou. Působí zde několik desítek lokálních leteckých společností, velkým problémem zůstává bezpečnost leteckého provozu.

Podobně jako jinde v Africe se velmi rychle rozvíjí telekomunikační služby, tento sektor byl zcela liberalizován. V KDR funguje 5 velkých soukromých mobilních telefonních sítí (Vodacom Congo, Bharti Airtel, Tigo, Orange a Africell) a asi desítky menších společností. V roce 2014 k nim přibyl šestý velký operátor - YozmaTime Turns. Pevná státní telefonní síť téměř neexistuje. Počet mobilních telefonů je odhadován na 30 mil (oproti 58000 pevných linek). Rychle se rovněž rozvíjí počet internetových připojení (cca 2500 poskytovatelů služeb).

Energetika: KDR má obrovský vodní potenciál na výrobu elektrické energie. Odhad zdrojů činí přes 770 GW. Z tohoto obrovského hydroelektrického potenciálu KDR se však využívá jen cca 0,3 %; přístup k elektřině má pouze 7 % obyv. Řada elektráren není navíc funkční, výpadky elektrického proudu jsou běžným denním jevem. Rozvodná síť i v hlavním městě je technicky zastaralá a v neutěšeném stavu. Odhad výroby elektrické energie v roce 2011 činí 7,8 mld. kWh. Spotřebovalo se 6,6 mld. kWh, do JAR, Angoly a KR bylo vyvezeno 916 mil. kWh, dovezeno do KDR jen 171 mil kWh. Instalovaná kapacita je 2442 MW, skutečná kapacita je ale poloviční. 98 % elektrické energie pochází z vodních elektráren. Nedostatek elektrické energie i častá přerušení dodávek znamená vážný problém pro těžební firmy i výrobce, které musí situaci řešit generátory. Státní těžební firma Gecamine plánuje v provincii Katanga výstavbu uhelné elektrárny s kapacitou 500 MW, která by měla situaci zlepšit.

V energetické oblasti je hlavní úsilí zaměřeno na rehabilitaci hydroelektráren, zejména Inga I a Inga II. Existují projekty na výstavbu hydroelektráren Inga III 4,32 GW a Grand Inga – 10,5 GW. Podle údajů Světové banky by tato přehrada mohla jednou dodávat 25 % světové (!) výroby vodní energie. Práce na výstavbě elektrárny Inga III již měly být zahájeny, mají ale velké zpoždění a nebudou zahájeny dříve než v roce 2017 – elektrárna by měla být dokončena v roce 2020. V současné době jsou funkční jen dvě hydroelektrárny: Inga I (výkon 350 MW) a II (1440 MW). Dnes čelí tato zařízení velmi vážným technickým problémům, takže současná produkce Inga I a II nepřináší více než 40 % jejich původně instalovaných kapacit. S cílem rehabilitace těchto kapacit poskytla SB úvěr 455 milionů Euro, Africká rozvojová banka 35 milionů EURO, dále místní SNEL (Société National de l'Electricité) poskytla příspěvek 10 milionů EURO, Evropská investiční banka rovněž přislíbila půjčku za koncesionářskou úrokovou sazbu.

V roce 2014 byly rehabilitovány 2 turbíny elektrárny Inga 2, což umožnilo zvýšit výrobu elektrické energie o 11 % a poněkud tak zlepšit situaci zejména v hlavním městě. Vláda zve investory do výstavby elektráren Tshala 2, Wanie Rukula, Semiliki, Lusanga, podporuje výstavbu malých lokálních elektráren (vodních, slunečních....), které nemusí být napojeny na státní distribuční síť. SNEL rovněž plánuje opravu elektrárny Zongo 2 (Sinohydro), Katende (indický partner), Nseke, Koni atd. a rekonstrukci distribučních sítí. Koncem roku 2013 prodělal sektor zásadní změnu - parlament přijal zákon umožňující plnou liberalizaci tohoto sektoru. Vláda tak chce přitáhnout zahraniční investice do tohoto klíčového sektoru ekonomiky. V brzké době hodlá privatizovat existující elektrárny i rozvodné sítě. I když vláda v polovině října 2018 oznámila podepsání dohody se dvěma čínskými společnostmi a španělskou firmou na financování výstavby vodní elektrárny Inga III (s kapacitou 11 000 MW), elektrárna nebude vyrábět elektřinu do roku 2022.

Přijímaná a poskytovaná rozvojová pomoc: KDR, která patří do skupiny nejméně rozvinutých zemí s nízkým příjmem, zůstává velkým příjemcem zahraniční rozvojové pomoci, na které je z velké části závislá (kolem 10 % HDP pochází ze zahraničí). Na bilaterální úrovni jsou hlavními donory Německo, EU, USA, UK, Belgie, Japonsko a AfDB. Podle údajů OECD poskytli zahraniční donoři zemi v roce 2016 pomoc ve výši 2,5 mld USD. ČLR a Jižní Korea poskytují nízkou úročené půjčky na výstavbu infrastruktury, které ale zemi znovu zadlužují.

EU je v KDR velmi významným donorem zahraniční rozvojové i humanitární pomoci.

V rámci 10. EDF (2009 – 2013) mohla KDR čerpat celkem 514 milionů Euro (obálka A) a 4,7 mil Euro (obálka B). 10. EDF byl vedle přímé rozpočtové podpory zaměřen na dobrou správu věcí veřejných (stabilizaci institucí, volby, decentralizaci), posílení bezpečnosti (policie a armády) a justice, výstavbu dopravní infrastruktury, zlepšení dodávek vody, dále na zdravotnictví a ochranu životního prostředí (ochrana pralesů a národních parků).

V rámci 11. EDF (2014 – 2020) bude poskytnuta pomoc ve výši 620 mil. Euro, prioritními sektory jsou zdravotnictví, ochrana životního prostředí, zemědělství a údržba a výstavba komunikací (zejména N1). V důsledku tlaku EU na realizaci prezidentských voleb v KDR se prezident Kabila rozhodl pozastavit veškeré rozvojové aktivity EU a jejích členských států, a tak konžská vláda v roce 2018 nepodepsala příslušné mezivládní a mezinárodní smluvní dokumenty, které jsou pro zahájení financování těchto projektů nezbytné.

Podkapitoly:

- 1.1. Oficiální název státu, složení vlády
- 1.2. Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)
- 1.3. Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.
- 1.4. Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let
- 1.5. Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba
- 1.6. Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)
- 1.7. Daňový systém

1.1 Oficiální název státu, složení vlády

Název státu

- Konžská demokratická republika
- République démocratique du Congo (RDC)
- zkrácené názvy: Kongo, Kongo-Kinshasa, Demokratické Kongo, DRC, KDR

Prezidentem KDR je od 17. ledna 2019 Félix Tshisekedi. Prezident jmenuje premiéra a na jeho návrh členy vlády, ty musí ve funkci potvrdit Národní shromáždění. Členy vlády (a premiéra) ale může zbavit funkce pouze Národní shromáždění. Je vrchním velitelem ozbrojených sil, ve spolupráci s ministrem zahraničních věcí určuje zahraniční politiku. Může vracet k projednávání parlamentu návrhy zákonů, může vyhlásit referendum, se souhlasem premiéra jmenuje vysoké představitele administrativy, jmenuje část členů Ústavního soudu.

Mandát prezidenta Demokratické republiky Kongo je ústavně omezen na dvě funkční období.

Zatímco Tshisekedi vyhrál volby, strany spojené s bývalým prezidentem Kabilou zajistily většinu v Národním shromáždění a později v Senátu během březnových voleb do Senátu. Kvůli tomuto Tshisekediho schopnost realizovat svou politiku nebo jmenovat nového premiéra byla omezená, a zatímco jednání o sestavení vlády pokračují, prezident pracuje s bývalým Kabilovým kabinetem. Teprve 20. května 2019 jmenoval Sylvestrem Ilunga, Kabilova spojence, za svého kandidáta na předsedu vlády. Parlamentní většinová frakce a prezident Tshisekedi dospěli k dohodě o vytvoření nové vlády 27. července 2019 a vybrali 65 členů nového kabinetu. Z toho 42 pracovních míst jsou Kabilovy a koaliční strany strany a 23 tvoří Tshisekediho alainci. Nová Ilungova vláda formálně nastoupila do funkce na konci srpna 2019. Stojí za připomenutí, že bývalý místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí Léonard She Okitundu má blízko k České republice.

Složení vlády KDR (květen 2020)

Deputy Prime Ministers:

1. Deputy Prime Minister, Minister of the Interior, Security and Customary Affairs, Gilbert Kankonde Malamba;
2. Deputy Prime Minister, Minister of Justice and Keeper of the Seals, Célestin Tunda Ya Kasende;
3. Deputy Prime Minister, Minister for the Budget, Jean Baudouin Mayo Manbeke;
4. Deputy Prime Minister, Minister of Planning, Elysée Munembwe Tamukumwe;
5. Deputy Prime Minister, Minister of Infrastructure and Public Works, Willy Ngoopos Sunzhel;

Ministers of State:

1. Minister of State, Minister of Foreign Affairs, Marie Tumba Nzeza;
2. Minister of State, Minister of International Cooperation, Regional Integration and Francophonie, Pépin Guillaume Manjolo Buakila;
3. Minister of State, Minister of Hydrocarbons, Rubens Mikindo Muhima;
4. Minister of State, Minister of Decentralization and Institutional Reforms, Azarias Ruberwa Manywa;

5. Minister of State, Minister of Water Resources and Electricity, Eustache Muhanzi Mubembe;
6. Minister of State, Minister of Employment, Labor and Social Security, Nene Nkulu Ilunga;
7. Minister of State, Minister of Primary, Secondary and Technical Education, Willy Bakonga Wilima;
8. Minister of State, Minister for Gender, Family and Children, Béatrice Lomeya Atilite;
9. Minister of State, Minister of Town Planning and Housing, Pius Muabilu Mbayu Mukala;
10. Minister of State, Minister of Communication and Media, David Jolino Diwanpovesa Makelele ma-Muzingi;

Ministers:

1. Minister of Defense and Veterans Affairs, Aimé Ngoy Mukena;
2. Minister of Public Service, Yollande Ebongo Bosongo;
3. Minister of Finance, José Sele Yalaghuli;
4. Minister of National Economy, Acacia Bandubola Mbongo;
5. Minister of the Portfolio, Clément Kuete Nymi Bemuna;
6. Minister of Foreign Trade, Jean Lucien Bussa Tongba;
7. Minister of Mines, Willy Kitobo Samsoni;
8. Minister of Posts, Telecommunications and New Information and Communication Technologies, Augustin Kibassa Maliba;
9. Minister of State, Minister of Health, Eteni Longondo;
10. Minister of Human Rights, André Lite Asebea;
11. Minister of Relations with Parliament, Déogratias Nkusu Kunzi Bikawa;
12. Minister of the Environment and Sustainable Development, Claude Nyamugabo Bazibuhe;
13. Minister of Transport and Communication Routes, Didier Mazengu Mukanzu;
14. Minister of Agriculture, Jean Joseph Kasonga Mukuta;
15. Minister of Fisheries and Livestock, Jonathan Bialosuka Wata;
16. Minister of Rural Development, Mr. Guy Mikulu Pombo;
17. Minister of Social Affairs, Rose Boyata Monkaju;
18. Minister of Humanitarian Actions and National Solidarity, Steve Mbikaki Mabuluki;

1.2 Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)

Počet obyvatel: 84 100 000

Věková struktura:

- 0-14 let 43,1 %
- 15-64 let 54,3 %
- 65 a více 2,6 %.

Zhruba 55 % obyvatelstva je v aktivním věku.

Roční přírůstek obyvatelstva činí 2,4 % (odhad 2016)

Podíl městského obyvatelstva je na africké poměry vysoký a činí 42 %.

V zemi žije přes 250 etnik s převahou etnika Bantu (Lubové, Kongové, Lundové, Mongo, Tetela), Zandové, Mangbetuové (Hamité). Na východě žijí Mulengové (Banyamulengové) příbuzní s Tutsiji z Rwandy, jejichž statut není vyjasněn a je stále příčinou napětí. Zhruba 700 000 původních obyvatel – Pygmejů. Z cizinců jsou nejvíce zastoupeni Belgičané, Francouzi,

Indové, Libanonci, Pákistánci, Angolané, Konžané (Brazzaville), západoafričané. Etnická a regionální příslušnost hrála a hraje v politice významnou roli. Za Mobutu byla privilegovanou etnickou skupinou skupina Ngombe, ze které Mobutu pocházel a obyvatelé provincie Equateur. Vláda Kabily seniora se opírala o svahilofonní obyvatelstvo východu (regiony Katanga, Maniema, obě Kivu). V dnešní vládě jsou rovnoměrně zastoupeny všechna významnější etnika a regiony.

Dominantním náboženstvím je římsko-katolické (50 %). V zemi působí řada malých protestantských církví (20 %). Významné jsou afro-křesťanské autochtonní církve, z nichž hlavní jsou kimbangisté (10 %). Na východě země jsou výrazněji zastoupeni také muslimové (10 %). Zbytek jsou animisté, vitalisté, spiritisté.

Úředním jazykem je francouzština. Čtyři místní jazyky mají statut národních jazyků: svahilština (Katanga a východ země), lingala (Kinshasa a severozápadní Kongo), kikongo (západní část země a okolí Kinshasy), chiluba (Východní a Západní Kasai). Dohromady se v Kongu užívá 242 jazyků.

1.3 Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.

	2015	2016	2017	2018	2019
HDP mld. USD	38,4	39,8	40,42	70,608	81,697
růst reál HDP %	6,9	3,9	2,6	3,9	4,6
infl spotř. cen %	n/a	18,2	41,7	27,3	4,3
obyv. miliony	76,2	83,9	84,1	84,0	86,8
HDP/obyv. USD	800	812	809	811	500

Zdroj: EIU, Odhad

PEkonomice dominuje těžba nerostných surovin. V posledních letech vede prim kobalt a měď, jejich těžba a cena na světových trzích bude narůstat i v příštích letech. To posílí státní rozpočet a podpoří hospodářskou činnost. Přes obtížnost podnikatelského prostředí očekáváme, že investoři, kteří jsou v zemi již přítomni, zůstanou zapojeni do tohoto sektoru kvůli poměrně nízkým nákladům na práci, velkým ložiskům rudy a potenciálu významných nálezů. Nelze nicméně zapomínat na stálá úskalí jako jsou politická nestabilita, bezpečnost v oblastech, kde probíhá těžba, vysoká inflace, stejně jako nespolehlivé dodávky energie a slabá infrastruktura, která mohou další potenciální investory jednoduše odradit. Celkově očekáváme, že růst reálného HDP vzroste (poháněný těžebním sektorem), ale pouze skromně, z 3,9% v roce 2018 na průměrných 4,4% v letech 2019-20. To je pomalejší než průměr tempa růstu dosaženého v KDR během předcházejícího desetiletí. Důvodem je politická nestabilita sužující zemi od konce roku 2016 a nedostatky v zajištění bezpečnosti.

Hospodářský výhled se zlepšuje, ale zůstává velmi kritický. Očekáváme, že růst zůstane v roce 2020 stabilní, podporovaný odolným růstem vývozu rudy (4,2%). Těžební průmysl by měl i nadále přitahovat soukromé investice, které zůstanou stabilní na hodnotě 10,5% HDP navzdory změnám v těžebním zákoně z roku 2018. Kromě vyšších daní a licenčních poplatků vyžaduje tento zákon, aby alespoň 10% kapitálu těžebních společností bylo drženo domorodými občany, a výrazně omezuje vývoz nezpracovaných nerostů na základě nových povolení k těžbě. Tyto vyšší příjmy z těžby přispějí k urychlení investic do veřejné infrastruktury, u nichž se předpokládá zvýšení z 2,1 na 2,4% HDP.

Vláda zahájila odvětvové reformy s cílem posílit správu a transparentnost v těžebním průmyslu (lesnictví, těžební a ropné odvětví) a zlepšit podnikatelské prostředí. V současné době jsou téměř všechny smlouvy podepsané vládou přístupné veřejnosti. Konžská demokratická republika se podílí na Iniciativě pro transparentnost v oblasti těžebního průmyslu (EITI) a pravidelně zveřejňuje zprávy o příjmech z přírodních zdrojů. Systematizace postupů nezbytných pro soutěžní proces při zadávání smluv o těžbě, ropě a lesnictví však vyžaduje další úsilí ze strany vlády.

Tshisekediho vláda má v úmyslu zvýšit veřejné výdaje a provádět tolik potřebné strukturální reformy, aby diverzifikovala ekonomiku a přilákala zahraniční kapitál. Pokud bude úspěšný, růst v těžebním sektoru by se mohl výrazně zvýšit.

Úspěšný přechod moci již znamenal malé oživení domácí poptávky, přičemž poměr extrakčního a neextrakčního růstu klesl z 1,4 v roce 2019 na 1,2 v roce 2020. V měnové oblasti byla centrální banka úspěšná v ukotvení obou směnný kurz a inflace. Prognózy ukazují, že inflace se ve střednědobém horizontu stabilizuje kolem 5%, přičemž zůstala dvojciferná čísla posledních let.

Zahraniční finanční podpora (s výjimkou ČLR a Jižní Koreje, jejichž úvěry do výstavby infrastruktury jsou neprůhledně jištěny doly v Katanze) bude podmíněna úspěchem reformních kroků vlády.

Ekonomika KDR je a nadále zůstane orientovaná na vývoz nerostných surovin, dřeva a na zemědělství. Zůstane tak velmi zranitelná a závislá na vnějších vlivech. Navíc se potýká s obrovskými problémy (bezpečnost, velmi zanedbaná infrastruktura (dopravní i energetická) nepříznivé investiční klima, korupce...), které nelze rychle překonat. Přesto, že poslední roky prodělává relativně rychlý růst, zůstane do značné míry i nadále závislá na ochotě mezinárodních donorů (Belgie, USA, Francie, EU, IMF..) poskytovat pomoc. KDR tak i pro nejbližší období zůstane jednou z nejchudších zemí světa.

1.4 Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

	2015	2016	2017	2018	2019
rozp. příjmy (% HDP)	16,1	16,4	n/a	n/a	10,8
rozp. výdaje (% HDP)	14,2	15,3	n/a	n/a	10,9
balance rozpočtu (% HDP)	1,91	-1	-0,3	-3,2	-0,1

Zdroj: EIU, CIA

Národní shromáždění Konžské demokratické republiky (KDR) odhlasovalo 31. prosince 2019 rozpočet na rok 2020 ve výši 11 miliard USD (18 545,2 miliardy konžských franků), o 5 miliard USD vyšší ve srovnání s rozpočtem 2019. Příjmy v řádu 18,545,2 miliardy FC se skládají z příjmů obecného rozpočtu 17,225,2 miliardy FC, příjmů z přidružených rozpočtů ve výši 305,4 miliardy FC a příjmů ze zvláštních účtů ve výši 1,014,6 miliardy FC.

Předpokládané výdaje na rozpočtový rok 2020 činí 18 545,2 miliardy FC ve srovnání s 10 352,3 miliardy FC ve finančním roce 2019, což představuje 79,1% nárůst. Jsou rozděleny do souhrnného rozpočtu, přílohových rozpočtů a zvláštních účtů v rovnováze s odpovídajícími příjmy. Důraz je kladen na sociální výdaje, což je 30,1% souhrnného rozpočtu, z toho 21,8% na vzdělávání, 5,9% na zdraví a 2,4% na sociální ochranu. Vláda očekává v roce 2020 ekonomický růst 5,4%, zatímco Mezinárodní měnový fond (MMF) jej odhaduje na 3,2%.

1.5 Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba

	2015	2016	2017	2018	2019
běžný účet	-1 484	-1334	-1478	-1397	-2027
kapitálový účet	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
finanční účet	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Rezervy zahr. měny	1 216	774	444	665	1017

Údaje v mil. USD

Zdroj: IMF, *odhad

Zahraniční zadluženost, dluhová služba

	2015	2016	2017	2018	2019
vnější zadlužení	7 249	5 331	5 324	5356	5295

Údaje v mil. USD

Zdroj: IMF, EIU

Hospodářský výhled se zlepšuje, ale zůstává velmi kritický. Očekáváme, že růst zůstane v roce 2020 stabilní, podporovaný odolným růstem vývozu rudy (4,2%). Těžební průmysl by měl i nadále přitahovat soukromé investice, které zůstanou stabilní na hodnotě 10,5% HDP navzdory změnám v těžebním zákoně z roku 2018. Kromě vyšších daní a licenčních poplatků vyžaduje tento zákon, aby alespoň 10% kapitálu těžebních společností bylo drženo domorodými občany, a výrazně omezuje vývoz nezpracovaných nerostů na základě nových povolení k těžbě. Tyto vyšší příjmy z těžby přispějí k

urychlení investic do veřejné infrastruktury, u nichž se předpokládá zvýšení z 2,1 na 2,4% HDP.

Tshisekediho vláda má v úmyslu zvýšit veřejné výdaje a provádět tolik potřebné strukturální reformy, aby diverzifikovala ekonomiku a přilákala zahraniční kapitál. Pokud bude úspěšný, růst v těžebním sektoru by se mohl výrazně zvýšit.

Úspěšný přechod moci již znamenal malé oživení domácí poptávky, přičemž poměr extrakčního a neextrakčního růstu klesl z 1,4 v roce 2019 na 1,2 v roce 2020. V měnové oblasti byla centrální banka úspěšná v ukotvení obou směnný kurz a inflace. Prognózy ukazují, že inflace se ve střednědobém horizontu stabilizuje kolem 5%, přičemž zůstala dvojciferná čísla posledních let.

Zahraniční rezervy se však pohybují kolem tří týdnů dovozu, což je výrazně pod běžně přijímaným prahem tří měsíců. Po opětovném uvolnění hlavních centrálních bank by to byl okamžik, kdy by centrální banka rekonstruovala válečnou hrud'. Navzdory svému nerostnému bohatství se zdá, že plánovaná makroekonomická výkonnost Konžské demokratické republiky nestačí k zajištění zaměstnanosti a dobrých životních podmínek jeho rychle rostoucí populace, což vytváří velmi nestabilní obchodní prostředí.

Veřejné saldo, které by mělo být v roce 2020 zhruba neutrální, by mohlo být ovlivněno překročením rozpočtu na začátku roku v roce 2019, zejména pokud jde o provozní výdaje státu. Veřejné výdaje jsou stále z velké části ovládány vysokou mzdou a zvyšují také bezpečnost, zdraví (zadržování eboly) a infrastrukturu. Zvýšení daní a licenčních poplatků v těžebním odvětví (asi 30% celkových příjmů) by však mělo umožnit absorbovat toto zvýšení výdajů. Vzhledem k tomu, že veřejný dluh je stále na nízké úrovni (17% HDP) a do značné míry koncesní, zůstává riziko předlužení nadále omezené. Avšak poměr příjmů k HDP ve výši pouhých 12% znamená, že státní správa bude muset zlepšit mobilizaci příjmů. Očekává se, že schodek běžného účtu se v letech 2019 a 2020 zhorší, zejména v důsledku poklesu cen kobaltu. Čistá kladná vývozní pozice je ve skutečnosti zdaleka natolik, aby vyvážila odliv příjmů a nákladů na zahraniční služby těžebního průmyslu. PZI financují schodek, ale jsou nadále vystaveny jakémukoli zhoršení bezpečnostní a politické situace nebo poklesu cen komodit. V prosinci 2019 schválil MMF nouzovou půjčku ve výši 368 milionů USD na pokrytí nedostatku rezerv, což je příznak vnější křehkosti země.

Konžsko-čínská smlouva o spolupráci: Jednání o této smlouvě začala v srpnu 2007 mezi vládou KDR a skupinou čínských společností (Sinohydro – silniční výstavba, China Railways Engineering Corporation, v oblasti financování pak EXIM Bank) a vyústila v podpis dohody o spolupráci dne 22. dubna 2008 v Pekingu. Smlouva umožňuje poskytnutí půjčky do výše 9,25 mld. USD, z nichž 6 mld. jsou určeny na rozvoj infrastruktury (s úrokovou mírou 1 %) a 3,25 mld. do rozvoje těžebního průmyslu (z toho 30 % bezúročně a 70 % s úrokovou sazbou 6,1 %).

Smlouva je konstruována na bázi modelu „Infrastructure Development Resources Backed“, tzn. nedošlo k přímým finančním převodům konžské straně (s výjimkou půjčky pro Gécamines), čínská EXIM bank převedla příslibené fondy přímo čínským stavebním společnostem. Dohoda předpokládala vytvoření jointventure s konžským podílem 32 % a čínským 68 %. Tento podíl umožní Číňanům právo těžby 10,62 milionů tun mědi, 620.000 tun kobaltu a 372.000 tun zlata. Hodnota těchto produktů je odhadována na 80 miliard USD. Výměnou Čína postaví železnice, silnice, nemocnice, university a síť pro distribuci elektřiny.

V průběhu realizace smlouvy jsou veškeré investice a dodávky osvobozeny od jakýchkoliv poplatků, cel a daní. KDR garantuje bezpečnost těžebních investic a splácení úvěrů. Pokud příjmy z joint-venture získané těžbou nebudou pokrývat čínské investice, KDR poskytne poskytnout Číně dodatečné koncese případně bude souhlasit se snížením čínských investic.

Mezi názorem vlády KDR a stanoviskem IMF ohledně výše uvedené konžsko-čínské dohody existují dost značné rozdíly, které vedly k pozastavení spolupráce mezi KDR a IMF (podle IMF tato dohoda zhoršuje schopnost konžské dluhové služby atd.). IMF se snaží, aby KDR tuto smlouvu renegociovala, zde však naráží na značnou neochotu vlády KDR.

1.6 Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Bankovní sektor prodělal reorganizaci a v současné době patří k rostoucím sektorům hospodářství. Nabízené služby se postupně rozšiřují. Posílení dohledu ze strany BCC a mezinárodních finančních institucí je jedním z podmínek pomoci IMF.

Regulační a kontrolní roli má Centrální banka Konga (Banque centrale du Congo - BCC). Ta je rovněž zodpovědná za kontrolu inflace, vytváření a dodržování monetární, kreditní a směnové politiky. Úroková sazba centrální banky klesla z 20 % koncem roku 2011 na 3 % koncem roku 2013. Díky tomu, že velká část ekonomiky probíhá v neformálním sektoru, mají však její rozhodnutí na ekonomiku země pouze omezený vliv. Detailní informace o bankovním sektoru jsou dostupné na <http://www.bcc.cd/>.

V Kongu působí následujících 20 bank: Access Bank, Afriland First Bank, Advans Bank, Banque Commerciale du Congo, Banque Internationale du Crédit, Banque Internationale pour l'Afrique au Congo, BGFIBank DRC, Bank of Africa, Byblos Bank RDC, Citigroup, Crane Bank Congo, Ecobank, First International Bank, Invest Bank Congo, Procredit Bank, Rawbank, Standard Bank Congo, SofiBank, Trust Merchant Bank, United Bank for Africa. Dále je v zemi působí přes 100 malých družstevních záložen, 12 směnárenských společností a 19 institucí poskytující mikrofinance. Bankovní sektor ale zůstává i nadále malý – většina bank sídlí v Kinshase a provincii Katanga a Bas-Kongo. Větší banky již vydávají běžné platební karty, počet bankomatů ve velkých městech roste. Transakce v ostatních částech země jsou stále ještě založeny na hotovostním placení. Běžné je také placení z účtů, které mají konžští podnikatelé nebo vláda v zahraničí. Půjčky podnikatelům jsou stále ještě málo dostupné (snad s výjimkou Rawbank) – úrok je v tomto případě dosti vysoký (cca 18%), většina projektů je i nadále financována buď zahraničními subjekty (AfDB, WB...), nebo privátními investory.

1.7 Daňový systém

Poslední daňová reforma byla v KDR provedena v roce 2012, kdy byla zavedena VAT. Daňový systém je velmi nepřehledný, vláda se ho sice snaží zjednodušit, nicméně bez většího úspěchu. Zahraniční i domácí společnosti se často stávají obětí šikany a výběru nezákonných daní ze strany orgánů pověřených výběrem daní, mezi které patří celní správa, fond na podporu podnikání, ředitelství dopravního loďstva, úřad pro kontrolu dovozů a vývozu, dopravní úřad, berní úřad, úřad pro správu půdního fondu. Dochází ke dvěma extrémům, buď podnik díky úplatkům neplatí žádné daně, nebo platí přehnaně vysoké daně.

Většina obyvatelstva neplatí žádné daně, vzhledem k velkému rozsahu neformálního sektoru. KDR přistoupila k organizaci OHADA (Organisation pour l'harmonisation du droit des affaires en Afrique), sladění ekonomických zákonů a jejich prosazení do praxe bude ale trvat delší dobu. Daňové záležitosti je vždy nutné svěřit místnímu právníkovi.

Konžský oficiální daňový systém tvoří následující základní přímé a nepřímé daně a sociální pojištění zaměstnanců:

1. **Daň z příjmu fyzických osob (IPR)** – je progresivní podle příjmu v pásnu 0 % (roční příjem do 524000 CDF) – 40 % (příjem nad 23 mil CDF), tuto daň platí jak tuzemci, tak cizozemci podle příjmu v Kongu; tuzemcem se stává osoba, která v Kongu pobývá déle než 6 měsíců; podle některých údajů platí podnik za zaměstnaného cizince rovněž tzv. výjimečnou daň z platu cizince (IER);
2. **Daň podniková** – 35 %, zdaňovány jsou příjmy společnosti získané činností na území Konga snížené o odpočitatelné náklady; daň těžebních společností je 30 %;
3. **Daň z přidané hodnoty (Value Added Tax - VAT)** – 16 %, na některé základní výrobky (pohonné hmoty, cement, pšenice a mouka, mléko, chléb a dětská potrava), dále dovozy pro kulturní, sportovní, vzdělávací, sociální, protetické a náboženské účely), některé léky stanovené výnosem ministerstva zdravotnictví, zařízení na průzkum ložisek, rybolov, pohřební vybavení se VAT nevztahuje; rovněž při vývozu se VAT neplatí.
4. **Sociální pojištění (Social Security)** – 11 % ze mzdy (4 % penzijní a 5 % zdravotní, 2 % zaměstnanecký fond), 12,5 % v provincii Katanga; Podnikání je zatíženo řadou dalších plateb a odvodů (např. srážková daň 20 %, daň z vozidla, daň z půdy – výše záleží na rozhodnutí provinční vlády, poplatek za převod půdy či nemovitosti 5 – 10 %, daň z pronájmu 22 % atd.). Další daně a cla se platí při dovozu zboží viz kapitola 6.4.

Daňová a celní zvýhodnění (bezcelní dovoz zařízení, strojů a náhradních dílů, nulová vývozní daň, nulová podniková daň,

nulová daň z převodu půdy a nemovitostí, zrychlené odpisy investic do infrastruktury) po dobu 3, 4, 5 let jsou přiznávány investorům (společnostem) podle místa investice (3 roky v hlavním městě, 4 roky v provincii Bas-Congo, dále Lumumbashi, Likasi a Kolwezi, 5 let jinde).

podrobné informace viz: www.droit-afrique.com, www.fec.cd, www.investindrc.cd/fr, KPMG.

2. Zahraniční obchod a investice

Podkapitoly:

- 2.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo
- 2.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU
- 2.3. Komoditní struktura
- 2.4. Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)
- 2.5. Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)
- 2.6. Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

2.1 Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo

	2015	2016	2017	2018	2019
export FOB	10350	9316	9979	14807	15999
import FOB	10460	10200	10208	-13771	-14374
saldo	-110	-884	-228,5	1036	1625

Údaje jsou v mil. USD

Zdroj: EIU

2.2 Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Hlavními obchodními partnery DRK v roce 2019 byli:

Vývoz: Čína 42.5%, JAR 22.6%, Tanzanie 10.1%, UAE 5.7% a Mozambik 4.1%.

Dovoz: Čína 26.4%, JAR 13.1%, EU27 8.4%, Zambie 6.1% and UAE 5.0%.

2.3 Komoditní struktura

Hlavními vývozními komoditami jsou nerostné suroviny (kobalt, měď, ropa, diamanty, zlato, koltan (kolombit tantalu)), dále dřevo, elektrická energie, káva. Místní výrobní základna je nízká, dováží se prakticky vše, zejména potraviny, dopravní stroje, strojní zařízení všeho druhu (včetně těžebního), spotřební zboží všeho druhu (včetně ošacení), pohonné hmoty.

2.4 Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)

KDR v současné době nemá žádné zóny volného obchodu nebo svobodné přístavy, nicméně existuje program jejich výstavby v každé provincii. Vláda již v roce 2012 schválila vytvoření speciální ekonomické zóny v Maluku (Kinshasa), dosud však nebyla vybudována.

2.5 Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Podle údajů ANAPI (agentury na podporu investic) dosáhly přímé zahraniční investice v KDR v roce 2019 výše 1,5 mld. USD. Většina investic směřovala do sektoru služeb, telekomunikací, energetiky, dále těžby nerostných surovin a jejich zpracování, těžby dřeva, zemědělství a výroby potravin a do výroby léčiv.

2.6 Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Verbálně je KDR zemí otevřenou zahraničním investicím, ve skutečnosti ale vláda stále udělala málo pro omezení překážek, které investory odrazují. Konžská vláda se snaží zahraniční investory do země lákat - podporuje zejména investice do rekonstrukce a výstavby infrastruktury, zpracování dřeva, průzkumu a těžby ložisek uhlovodíků a minerálů, zemědělství a potravinářského průmyslu.

Vlastnická práva jsou v KDR chráněna zákonem, který zaručuje ochranu všem subjektům. Mezi zahraničními a domácími subjekty podle zákona není rozdíl (ve skutečnosti existuje řada praktických překážek a rozdílů: soudy často nadřezují domácí straně, získání pracovních víz je obtížné, platy zahraničních pracovníků podléhají vyššímu zdanění). Zahraniční i domácí společnosti mohou zakládat a vlastnit firmu, domácí zájmy jsou chráněny pouze v případech, kdy se jedná o národní bezpečnost a vybraná strategická odvětví domácí ekonomiky a malých podniků. Investoři mohou založenou firmu prodat, převést, mohou repatriovat movitý majetek. Neexistují geografická omezení, povinný transfer technologií.

Světová banka hodnotí zdejší podnikatelské prostředí velmi kriticky - KDR obsadila 184. místo ze 189 hodnocených zemí.

Praktickými překážkami jsou bezpečnost, špatná infrastruktura (zejména elektřina a dopravní infrastruktura), vysoké dopravní náklady, rigidní pracovní trh, negramotnost a nedostatek kvalifikovaných sil, velmi pomalý a komplikovaný soudní systém, který není schopen investora ochránit, nevynutitelnost smluvních závazků, nadměrná byrokracie, korupce a nedostatek transparentnosti (např. při udělování těžebních, telekomunikačních aj. licencí) a zejména neprůhledná, komplikovaná legislativa, kterou si každý orgán vykládá (a vymáhá) po svém. Vláda se snaží zlepšit podnikatelské prostředí (založila Agenturu pro podporu investic a guichet unique, země přistoupila k dohodě OHADA, EITI, zavedla VAT), tyto kroky prozatím nevedly ke zvýšení důvěry investorů a zlepšení podnikatelského prostředí.

Podmínky vstupu zahraničního kapitálu: 1. ledna 1998 vstoupila v platnost dohoda mezi 15 africkými zeměmi měnové CFA-zóny (a Guineou), nazvaná OHADA (Organisation pour l'Harmonisation du Droit des Affaires en Afrique), která podporuje rozvoj afrického hospodářského společenství, společnou obchodní politiku a investorům dává právní jistotu a kompatibilitu. KDR k dohodě přistoupila v únoru 2012, právní rámec (a zejména jeho aplikaci) ale dosud nesladila. Zákon o investicích definuje, za jakých podmínek mohou společnosti získat různé úlevy. Daňová a celní zvýhodnění (bezcelní dovoz zařízení, strojů a náhradních dílů, nulová vývozní daň, nulová podniková daň, nulová daň z převodu půdy a nemovitostí, zrychlené odpisy investic do infrastruktury) po dobu 3, 4, 5 let jsou přiznávány investorům (společnostem) podle místa investice (3 roky v hlavním městě, 4 roky v provincii Bas-Congo, dále Lumumbashi, Likasi a Kolwezi, 5 let jinde), velikosti investice, počtu vytvořených pracovních míst a počtu vyškoleného personálu. Tyto úlevy je nutné předem vyjednat s ANAPI.

Ústava (kapitola 2, čl. 34 – 40) a investiční zákon chrání soukromé vlastnictví bez rozdílu a zahraniční společnosti nediskriminuje. Zahraniční i domácí společnosti mohou zakládat a vlastnit firmu, investoři mohou založenou firmu prodat, převést, mohou repatriovat příjmy a zisky. S výjimkou malých prodejních firem (zahraniční subjekt nesmí v tomto oboru podnikat), firem působících v zemědělství a společnostech důležitých pro národní bezpečnost neexistuje žádné omezení podílu zahraničního subjektu. Ústava i zákon připouští vyvlastnění ve veřejném zájmu (ochrana dědictví lokálních komunit a životního prostředí, velké stavby, objevení ložisek minerálů), dále v případě neoprávněného nabytí majetku (licence) ovšem za podmínky odpovídající kompenzace. Vzhledem k nepřehledným zákonům a různým výkladům práva a výše uvedených pojmů (a někdy i v důsledku netransparentního získání licence) jsou těžební, energetické a lesnické firmy neustále v ohrožení odebrání licence nebo vyvlastnění. Kompenzace za vyvlastnění nebývá ve všech případech vyplacena a mezinárodní arbitrážní rozsudky proti vládě jsou v Kongu těžko vymahatelné.

Vůči zahraničním firmám neuplatňuje KDR žádná speciální dovozní nebo investiční bariéry. Netarifní bariéry (různé

poplatky a cla vybíraná často bez koordinace několika agenturami) jsou aplikovány na všechny společnosti. Kromě odsouhlasení investice s ANAPI (doba investice, místo, daňové a celní výhody, závazek respektování účetních, ekologických a kontrolních standardů KDR a dodržování mezinárodních a místních technických norem) neexistují pro investory žádné podmínky týkající se nutnosti vytvářet zisk, kupovat přednostně místní zboží, vyvážet určité procento produkce nebo nutnosti investovat do určité oblasti nebo povinného transferu technologií (takové předpisy se ale připravují zejména pro těžební sektor). Dovezené strojní vybavení a investovaný kapitál musí v zemi zůstat po dobu 5 let. Zahraniční společnost se může ucházet o vládní zakázky. Investice do ropného a důlního průmyslu, bankovníctví, telekomunikací a těžby dřeva se řídí zvláštními zákony.

Neexistují žádné zvláštní omezení na převod peněz do nebo z KDR, investoři mohou prostřednictvím komerčních bank převádět libovolně dividendy, kapitál, úroky, leasingové platby, zisky apod. Centrální banka licencuje exportéry i importéry, exportér i importér vyplňuje devizovou deklaraci v komerční bance, přes kterou se transakce uskutečňuje. Ze země se nesmí vyvážet částky vyšší než 10 000 USD.

Limity zahraniční kontroly a práva na soukromé vlastnictví a založení firmy

Ústava Konžské demokratické republiky stanoví právo vlastnit a zakládat podnikatelský subjekt a zapojit se do všech forem výdělečné činnosti, přičemž uvádí minimální omezení týkající se drobného obchodu a zákaz vlastnit zahraniční podíl vyšší než 49 procent v zemědělství. Vláda navrhla právní předpisy o zahraničním vlastnictví, ale parlamentní rozprava stále probíhá. I když to nemusí být založeno na zákonech, mnozí investoři upozorňují na to, že v praxi vyžaduje GDRC zahraniční investory, aby najímali místní zástupce a účastnili se společného podniku s vládou nebo místními partnery.

Nový zákon o subdodávkách v soukromém sektoru, který byl schválen v lednu 2017, omezuje účast zahraničních investorů na subdodávkách téměř ve všech odvětvích a společnosti působící v DRC je považují za diskriminační vůči jejich zájmům. Zákon omezuje subdodavatelskou činnost na většinové konžské a kapitalizované společnosti, jejichž sídlo se nachází na území státu. Jedinou výjimkou je případ nedostupnosti odborných znalostí v konkrétní subdodavatelské oblasti. V takovém případě musí být příslušnému orgánu předložen důkaz o nedostatku odborných znalostí, který by umožnil, aby byla jako subdodavatelem použita nekonžská společnost, avšak činnost nesmí překročit šest měsíců. Zákon rovněž zakazuje subdodávky ve výši více než 40% celkové hodnoty zakázky; neplatné doložky, ustanovení a smluvní ujednání, která porušují ustanovení tohoto zákona; a nese sankce až do výše 150 000 USD a riziko uzavření operací po dobu šesti měsíců v případě porušení některých ustanovení. Od dubna 2017 lobbují Federace podniků Konga (FEC), Americká obchodní komora DRC a další obchodní organizace, aby přezkoumaly a revidovaly zákon. V současné době zahraniční podniky měly dvanáctiměsíční období odkladu, které skončilo v lednu 2018, aby vyhovělo novému zákonu. Vzhledem k tomu, že vláda dosud neprovedla prováděcí předpisy, zákon ještě nenabyl platnost.

Dne 9. března 2018 vláda vyhlásila nový důlní zákon, který zvýšil sazby licenčních poplatků o dvě až deset procent, zvýšil daňové sazby na „strategické“ kovy a uložil přírážku k „super ziskům“ těžebních společností. Vláda jednostranně odstranila doložku o stabilitě obsaženou v hornickém zákoníku z roku 2002. Vláda jednostranně odstranila doložku o stabilitě obsaženou v důlní kodexu z roku 2002. Doložka o stabilitě chrání investory před jakýmkoli novými poplatky nebo daněmi po dobu deseti let. Celkově se důlní kodex z roku 2002 snažil oživit těžební sektor tím, že přilákal zahraniční investory do Konžské demokratické republiky, která byla poté považována za mimořádně rizikovou investiční destinaci. Vzhledem k tomu, že neexistuje soudržný a transparentní právní a fiskální rámec, který by zmírnil obavy investorů, nabídla doložka o stabilitě významný podnět pro velké těžební společnosti. Odstranění doložky o stabilitě může odradit budoucí investice v těžebním sektoru.

3. Vztahy země s EU

EU je jedním z nejvýznamnějších obchodních partnerů Konžské demokratické republiky i poskytovatelem zahraniční rozvojové pomoci.

Podkapitoly:

- 3.1. Zastoupení EU v zemi
- 3.2. Obchodní vztahy země s EU
- 3.3. Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

3.1 Zastoupení EU v zemi

Délégation de l'Union Européenne en République Démocratique du Congo

14ème niveau, Immeuble BCDC, Boulevard du 30 juin

Kinshasa/Gombe

Tel: +243 81 556 74 24

Fax: + 243 81 555 4634/35/36, +243 99 75 512

E-mail: delegation-dem-rep-of-congo@eeas.europa.eu

3.2 Obchodní vztahy země s EU

V roce 2018 bylo z EU dovezeno zboží v hodnotě 1027 milionů EUR a do EU bylo vyvezeno zboží v hodnotě 1487 milionů EUR.

V roce 2019 se z EU do KDR vyvezlo zboží v hodnotě 1030 mil. Euro, dovezlo se zboží v hodnotě 1033 mil. Euro.

Další informace:

- MADB
- obchodní vztahy

3.3 Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

EU je v KDR velmi významným donorem zahraniční rozvojové i humanitární pomoci. V rámci 10. EDF (2009 – 2013) mohla KDR čerpat celkem 514 milionů Euro (obálka A) a 4,7 mil Euro (obálka B). 10. EDF byl vedle přímé rozpočtové podpory zaměřen na dobrou správu věcí veřejných (stabilizaci institucí, volby, decentralizaci), posílení bezpečnosti (policie a armády) a justice, výstavbu dopravní infrastruktury, zlepšení dodávek vody, dále na zdravotnictví a ochranu životního prostředí (ochrana pralesů a národních parků).

V rámci 11. EDF (2014 – 2020) bude poskytnuta pomoc ve výši 620 mil. Euro, prioritními sektory jsou zdravotnictví, ochrana životního prostředí, zemědělství a údržba a výstavba komunikací (zejména N1). V důsledku tlaku EU na realizaci prezidentských voleb v KDR se prezident Kabila rozhodl pozastavit veškeré rozvojové aktivity EU a jejích členských států, a tak konžská vláda v roce 2017 nepodepsala příslušné mezivládní a mezinárodní smluvní dokumenty, které jsou pro zahájení financování těchto projektů nezbytné.

4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

Přesto, že české výrobky mají v KDR stále ještě dobré renomé, obchodní spolupráce s ČR zůstává (vzhledem k možnostem) nízká. Obchodní bilance je tradičně ve prospěch ČR. Řada vývozů do KDR se realizuje prostřednictvím třetích firem z Belgie, Švýcarska či Francie.

V roce 2017 jsme do DRC vyvezli zboží za 78,6 mil. CZK, o cca 2 mil CZK více než v 2016.

V roce 2018 dosáhl dovoz do ČR hodnoty 2,7 mil. Kč, vývoz pak 129,2 mil. Kč. Dovážely se následující komodity: káva, drahokamy a polodrahokamy, tropické dřevo a ryby. Vývozu dominovaly vepřové droby, herní automaty, nákladní a osobní auta, procesorové jednotky a pneumatiky.

Hlavní překážky širší vzájemné ekonomické a obchodní spolupráce vidíme v nezájmu českých soukromých podniků o tuto zemi, neznalosti teritoria a způsobů podnikání v něm, vzdálenosti od ČR, stále ještě nízké znalosti francouzského jazyka a opatrnosti nebo neochotě pracovat v neznámém (a velmi rizikovém) terénu. Problémem je financování projektu. Konžská demokratická republika je hodnocen agenturou OECD v té nejhorší kategorii (7.) co do pojistitelnosti exportních úvěrů, takže domácí české banky jsou velmi opatrné. ČEB a EGAP se k možnosti financování českého vývozu právě do tohoto teritoria staví dosti zdrženlivě. České firmy navíc narazí na silnou konkurenci belgických, francouzských jihoafrických, indických, libanonských, tureckých a zejména čínských dovozců.

V obchodních vztazích s DRC může českému exportu pomoci přítomnost honorárního konzulátu v Kinshase. Honorární konzul, pan Rawji Murtaza je sám významným bankéřem a obchodníkem (consulattcheque@gmail.com kinshasa@honorary.mzv.cz).

Podkapitoly:

- 4.1. [Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let](#)
- 4.2. [10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu](#)
- 4.3. [Vzájemná výměna v oblasti služeb](#)
- 4.4. [České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce](#)
- 4.5. [Smluvní základna mezi oběma státy](#)
- 4.6. [Zahraniční rozvojová spolupráce](#)

4.1 Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let

	2015	2016	2017	2018	2019
vývoz	5707	3079	3350	5929	6108
dovoz	231	208	297	127	149
obrat	5476	2871	3647	6055	6257
saldo	5939	3286	3053	5802	5959

Údaje jsou v tis. USD

Zdroj: ČSÚ

4.2 10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu

V roce 2018 se dovážely následující komodity: káva, drahokamy a polodrahokamy, tropické dřevo a ryby. Vývozu dominovaly vepřové droby, herní automaty, nákladní a osobní auta, procesorové jednotky a pneumatiky.

Hlavními vývozními komoditami ČR v roce 2019 byly kyanid sodný, procesorové jednotky, turbovrtulové pohony, mikroskopy. V dovozu do ČR pak v roce 2019 převládaly turbovrtulové pohony, vrtule a mince.

4.3 Vzájemná výměna v oblasti služeb

ZÚ neeviduje žádnou spolupráci v oblasti služeb.

4.4 České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

Jedinou českou investicí v zemi jsou chladírny, které provozuje paní Alena Senziová.

4.5 Smluvní základna mezi oběma státy

Mezi oběma zeměmi neexistují v současné době žádné platné smluvně právní dokumenty. Od vstupu ČR do EU jsou ekonomické vztahy upravovány společnou politikou EU.

4.6 Zahraniční rozvojová spolupráce

V roce 2013 poskytla ČR celkem 2 mil. Kč na projekt humanitární pomoci, který v KDR realizovala organizace Člověk v tísni. Byly zaměřeny na poskytování zdravotní pomoci postiženým válečným konfliktem ve východní části země. V roce 2014 realizovala malý lokální projekt „Appui à l'autonomisation des femmes pauvres et vulnérables de la Commune de KISENSO par le renforcement de leurs capacités économiques“ zaměřený na vzdělávání žen/obchodnic ve čtvrti Kisenso v Kinshase. Na tento projekt bylo vyčleněno 300 000 CZK.

V posledních 3 letech se nerealizovaly žádné rozvojové projekty.

5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu

Podkapitoly:

5.1. **Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty**

5.2. **Kalendář akcí**

5.1 Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Trh KDR je sice velký (80 mil. obyvatel), kupní síla většiny obyvatel je ale nízká. Vývozce zboží se setká s ostrou konkurencí levných čínských dovozů. Pro české firmy existuje v KDR velký prostor, podíl domácí výroby (s výjimkou těžebního průmyslu) je zanedbatelný, dováží se téměř vše.

Perspektivním odvětvím pro české exportéry jsou dodávky těžebních zařízení a příslušných dopravních prostředků, technologií pro výrobu a rozvod elektřiny. Velké příležitosti existují především v elektrárenských technologiích (dodávky turbogenerátorů, rehabilitace hydroelektráren), dodávky malých vodních elektráren v kombinaci s mlýny, pilami a s úpravami pitné vody aj.), ale i obnovitelné zdroje elektrické energie (solární...), které je možné zapojit off-grid.

Za perspektivní položky českého exportu do KDR dále považujeme potravinářské komodity a technologická zařízení pro potravinářský průmysl (pekárny, mlýny, zpracování ovoce a zeleniny, výroba nápojů, pivovarnictví), technologie mrazicích provozů (např. na zpracování ryb). Značný zájem by mohl z konžské strany být také o traktory a ostatní zemědělské stroje pro soukromé farmáře, včetně dodávek hnojiv a chemikálií proti škůdcům.

KDR investuje do rozvoje infrastruktury – perspektivní jsou z tohoto hlediska stavební stroje, vybavení letišť, obytných budov, nemocnic. Kongo má velké zásoby využitelné dřevní hmoty. Vláda omezuje vývoz nezpracovaného dřeva a kulatiny, naskýtá se prostor pro firmy, které budou schopny dodat zařízení/ investovat do velkokapacitních pil a linek na zpracování dřeva. Kongo nabízí perspektivně dobrý trh také pro česká malá dopravní letadla, dále stále se rozvíjející trh pro telekomunikační zařízení a služby všeho druhu.

Perspektivními oblastmi pro investice jsou zejména zemědělství a pěstování technických plodin, výroba potravin, lehký průmysl (výroba zboží každodenní potřeby), výroba oděvů a bot, výroba nábytku, konzervářský průmysl a potravinářství (včetně pivovarnictví, zpracování ryb), geologický průzkum a těžební sektor, úprava a zásobování s vodou, energetika, dále nemovitosti, bankovní a telekomunikační služby, ICT, logistika.

Privatizace: Vláda KDR se postupně snaží restrukturalizovat a následně i privatizovat 60 státních společností (v současné době velmi ztrátových), mezi nimi jsou i energetickou společnost SNEL, správu přístavů ONATRA, leteckou společnost LAC a železniční dráhy SNCC. 20 společností (těžebních, energetických, dopravních, telekomunikačních i finančních) bylo v roce 2010 převedeno do formy státních akciových společností a v současné době se posuzuje jejich tržní hodnota, aby mohly být privatizovány. Jejich privatizace se tak dlouhodobě zpožďuje. Intenzivně se připravuje privatizace elektráren a transmisních sítí. Koncem roku 2013 prodělal sektor energetiky zásadní změnu – parlament přijal zákon umožňující plnou liberalizaci tohoto sektoru.

5.2 Kalendář akcí

Významné veletrhy a výstavy v teritoriu:

- **Veletrh FIKIN** (Foire Internationale de Kinshasa) se koná každý lichý rok během července.
- Kontakt: FIKIN, B.P. 1397, 22, Av. Cimbushi, Quartier Motel Fikin, Kinshasa/Limeté, tel. (00243) (0) 998887446).

6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Jde o velký trh charakterizovaný velmi nízkou kupní silou obyvatel, tradičně orientovaný na francouzské, belgické příp. jihoafrické zboží. Zákazník se orientuje především na cenu, kvalita zboží je až na druhém místě – stále rostoucí dovozy levného čínského (ale i indického a libanonského) zboží a přítomnost velkého množství čínských podnikatelů představují významnou konkurenční překážku. Základní podmínkou úspěchu na trhu je vedle ceny výrobku dlouhodobá aktivní exportní strategie zaměřená na tuto zemi. Na opravdu dobrý kontrakt nelze čekat v ČR.

Podkapitoly:

- 6.1. Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej
- 6.2. Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu
- 6.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku
- 6.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu
- 6.5. Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 6.6. Trh veřejných zakázek
- 6.7. Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka
- 6.8. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba
- 6.9. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)
- 6.10. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR
- 6.11. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

6.1 Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

České firmy dosud nemají v Kongu vybudovanou žádnou síť zástupců, kteří by pravidelně ošetřovali místní trh, při rozšíření obchodních styků by ale mohl napomoci v zemi působící **honorární konzul ČR Murtaza Rawji**. Do Konga je sice možné vyvážet přímo, spolupráce s místním zástupcem nebo v Kongu registrovanou firmou (dovozcem) je konkurenční výhodou. Tyto osoby je třeba vyhledávat aktivně, nejlépe osobně přímo na místě. Konkurenční výhodu mají firmy, které mají v zemi styčnou osobu hovořící francouzsky nebo přímo zastoupení. Vzhledem ke složitosti místního obchodního prostředí je nanejvýš důležité vyjednat detailně všechny aspekty obchodní smlouvy (nejlépe s pomocí místního právního zástupce). Před uzavřením smlouvy je třeba partnera pečlivě prověřit specializovanou firmou (due dilligence).

Situace v KDR je pro české vývozce komplikovaná z mnoha důvodů. Vedle faktorů, působících ve všech zemích oblasti (velmi nízká kupní síla, geografická vzdálenost, pracnost případu, nedůvěra v serióznost partnera, nepřehledné zákony, přebujelá administrativa vykládající zákony dle svých potřeb, nedostatečná infrastruktura, korupce....) existují i specifické faktory jako např. orientace na tradiční (především belgické, francouzské, jihoafrické, čínské, indické a libanonské), dovozce a dodavatele a neexistence smluvní základny. Místní podmínky jsou natolik komplikované, že prosadit se bez dlouhodobějších zkušeností a kontaktů je nemožné. Zajistit, aby zboží nebylo cestou z přístavu zcizeno nebo poškozeno, je schopen pouze místní zástupce. Navázání vztahu s místním spolehlivým partnerem (dovozcem, distributorem, zástupcem) je základní podmínkou úspěšného obchodu. Nejvhodnějšími zástupci jsou v zemi usedlí cizinci - Belgičané, Francouzi, Indové, Pakistánci. Většina Libanonců nepožívá důvěry a nemají dobrou pověst u místních úřadů.

Hlavní distribuční kanály probíhají z Evropy (letecké spojení Brusel-Kinshasa, námořní spojení z přístavů Antverpy, Ostende a Hamburg) do přístavů Matadi a Boma, příp. na mezinárodní letiště v Kinshase. Pokud to bezpečnostní situace dovolí, je možné dodávat přes jihoafrické (přes Zambii pro jih Konga) a keňské přístavy (východ Konga). Spotřební zboží je do KDR dováženo a distribuováno velkými (často zahraničními) dovozními společnostmi, které zásobují konzskou elitu, zahraniční pracovníky, supermarkety i menší obchody ve velkých městech. Hlavními obchodními a distribučními centry jsou Kinshasa, Lubumbashi, Matadi, Mbuji-Mayi, Mbandaka, Kananga, Kikwit, Kisangani, Goma a Bukavu – z těchto center se zboží distribuuje po celé zemi (to ale může být zejména v období dešťů obtížný úkol).

Zboží denní potřeby je v KDR většinou prodáváno v malých obchodech a na trzích, kterých je velké množství nebo přímo na ulici (75 % tvoří neformální sektor). Přímý osobní styk s klientem a nízká cena je v tomto případě základním předpokladem prodejního úspěchu.

Nejlepší strategií vstupu na trh je prostřednictvím místního agenta nebo distributora znalého jazyka a místních velmi komplikovaných obchodních zvyklostí, který pracuje buď na bázi provizních smluv „ad hoc“ nebo na dlouhodobém smluvním základě (často se jedná o velkoobchodní společnost zastupující více dodavatelů). Nejvhodnější pro dodavatele je nalezení bonitního partnera, který by pracoval na svůj účet a sám nabízené zboží hradil při jeho odběru. Určitým doporučením je členství ve Federaci konžských podniků (FEC). Vzhledem k množství podvodů je vždy důkladné prověření partnera (due dilligence). Při větších objemech nebo při prodeji strojního zařízení lze uvažovat o otevření prodejního zastoupení či pobočky. Osvědčují se formy obchodních „joint-venture“ mezi domácími odběrateli a zahraničními dodavateli. Pro jakýkoliv větší případ je zásadní, aby měl místní zástupce dobré kontakty na místní administrativu.

Návody na použití, informace a propagační materiály by měly být ve francouzštině, případně místním jazyce (lingala, svazijština...). Většina obyvatel dává přednost ceně před kvalitou. U dodávek strojů a složitějších zařízení zákazník obvykle očekává dostatečnou zásobu náhradních dílů a servis.

6.2 Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

Český vývozce (dovozce zboží do Konga) potřebuje doložit faktury (Commercial Invoice), pokud možno ve francouzštině nebo jiném světovém jazyce, ale s přiloženým francouzským překladem a popisem zboží. Faktura musí obsahovat jména dodavatele a příjemce zboží, název zboží, jednotkovou a celkovou cenu a údaje o množství. Jednotková cena a celková cena musí být uváděna v paritě cíf, se specifikovanou hrubou a čistou hmotností a prodejními podmínkami. Dále se vyžaduje lodní nákladový list (Bill of Lading) nebo letecký nákladový list (Air Waybill) s elektronickým číslem zásilky (Cargo tracking note), balicí list (Packing List), osvědčení o původu zboží (vydané oficiální Obchodní a průmyslovou komorou v zemi původu zboží) a osvědčení o technické/zdravotní způsobilosti. Inspekci pro vládu provádí francouzská společnost BIVAC.

Místní dovozce musí na nejprve základě pro-forma faktury získat u místní komerční banky dovozní licenci, které místní kancelář BIVAC přidělí číslo licence. To zašle kanceláři BIVAC v zemi původu zboží, která vyřídí pre-shipping inspekci. Potvrzení zašle zpět kanceláři BIVAC v DRC. Poplatek BIVAC činí 0,75 % FOB. Pre-shipping inspekce je zaměřena jak na ceny, tak kvalitu, množství a nezávadnost zboží. Nevyžaduje se inspekce zboží, jehož hodnota nepřevyšuje 2500 USD, zvířat, čerstvých vajec, ovoce a zeleniny, ryb a masa a zmražených potravin, novin a časopisů.

KDR přijala v roce 1998 harmonizovaný celní systém, od února 2011 platí nový celní zákon. Clo se vypočítává ad valorem z hodnoty CIF (Cost, Insurance and Freight). Vyžadovány jsou běžné přepravní doklady. V zásadě se platí 5 % clo na nezpracované suroviny, zemědělské a veterinární zboží, investiční vybavení; 10 % clo na většinu dovážených potravin, spotřební zboží, náhradní díly a 20 % clo na oděvy, nábytek, cigarety a další hotové výrobky. Bezcelní dovozy zařízení a strojního vybavení mohou uskutečnit po dobu 3, 4, 5 let investoři v zónách a, b, c (viz kapitola 5.5). Clo se rovněž neplatí při dovozu cementu, zařízení pro zemědělskou výrobu, farmaceutické výrobky a lékařské zařízení jsou zatíženy 2 % clem (celní výjimky stanoví každý rok zákon o rozpočtu). K těmto clům však několik vládních agentur často nekoordinovaně vybírá různé další poplatky, které mohou dosáhnout až 40 %. Proclení zdražují rovněž neoficiální poplatky celníkům.

Vstupními branami do země jsou přístav Matadi a letiště Kinshasa-Ndjili a Lubumbashi na jihu země. Na východě tj. z Rwandy, Ugandy a dále z Keni jsou hlavními branami města Goma, Bukavu a Bunia. Systém celního odbavení je velmi složitý a zkorumpovaný, prezident Kabila se snaží o zjednodušení a zpřehlednění přijetím nového celního zákona a zavedením tzv. Guichet Unique Integral (jediné místo, které by mělo pomoci vyřídit veškeré dovozní a vývozní formality).

Matadi je jedním z nejdražších přístavů na světě, současně se jedná o přístav velmi zastaralý. Běžně dochází ke zcizení nebo zkažení zboží. Dokončení silnice z Matadi do Kinshasy (380 km) zlepšilo a zlevnilo zásobování hlavního města, nicméně tato strategická komunikace je opětovně ve špatném technickém stavu. Nejvhodnější se jeví přenechat odpovědnost za celní odbavení na místním partnerovi.

Podrobné informace o celním režimu a procedurách, další informace.

Zakázán je dovoz zbraní střeliva a pornografie pro komerční účely. Dovoz mincí, bankovek a použitého technického zařízení podléhá schválení celní služby. Nesmí se dovážet automobily starší 10 let. Největší překážkou pro dovoz a vývoz zboží jsou nepřehledné předpisy a z toho vyplývající vymáhání poplatků, korupce, nekoordinovaná činnost vládních agentur s přesahujícími pravomocemi, různé výklady předpisů v různých částech země, celní podvody a umělé zvyšování ceny zboží. Kongo nemá specifické předpisy ohledně balení a označování zboží. To musí být zabaleno tak, aby přežilo drsné zacházení, horké a vlhké podnebí atd. Doporučuje se označení a návod ve francouzštině.

Za vytváření a dodržování technických standardů, včetně vydávání konžských certifikátů o shodě je zodpovědné ministerstvo průmyslu (agentura OCC (Office congolaise de controle), které podléhá laboratoř metrologie a CEDIN. CEDIN (Centrum pro dokumentaci a informaci o standardech vydává Certifikáty shody KDR). OCC úzce spolupracuje s BIVAC, která je zodpovědná za pre-shipping inspekci. KDR prozatím nemá svoje národní standardy, aplikuje pravidla WTO, COMESA, SADC, ISO. Ministerstvo důlního průmyslu (Centre d'évaluation) zodpovídá za certifikaci vývozu zlata a diamantů. Za dodržování fytosanitárních a sanitárních předpisů a kontrolu dovozů rostlinných a živočišných produktů je zodpovědná organizace karanténní služba (SQUAV) podléhající ministerstvu zemědělství. Co se týká potravin, KDR spoléhá na tzv. Codex alimentarius.

Vývozní povolení je potřeba k vývozu diamantů, drahých kovů a dřeva, kde je navíc vyžadováno získání kvóty na těžbu.

KDR uplatňuje cenovou regulaci prodáváného zboží. Meziministerská komise stanovuje cenu elektřiny, vody, pohonných hmot a dopravného. Cenová regulace dováženého zboží spočívá ve stanovení přípustného zisku (velkoobchod 10 – 20 %, maloobchod 15 – 25 % z prodejní ceny, přesná výše závisí na druhu prodáváného zboží). Prodejní cena se stanoví jako součet nákupní ceny, dopravného, celních aj. poplatků, pojištění a bankovních poplatků a skladného. Kontrolu provádí policie vnitřního trhu spadající pod ministerstvo ekonomiky (prodejce se často stává terčem šikany).

6.3 Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Dne 1. ledna 1998 vstoupila v platnost dohoda mezi 15 africkými zeměmi měnové CFA-zóny (a Guineou), nazvaná OHADA (Organisation pour l'Harmonisation du Droit des Affaires en Afrique), která podporuje rozvoj afrického hospodářského společenství, společnou obchodní politiku a garantuje obchodníkům a investorům právní jistotu a kompatibilitu. KDR přistoupila k dohodě OHADA v únoru 2012, její zákony ale stále ještě nejsou plně sladěny.

Konžské obchodní právo umožňuje jak domácím, tak zahraničním firmám fungovat m.j. jako „Société en Commodite Simple, Société Privé á Responsabilité Limitée“ (SPRL), Société par Action á Responsabilité Limitée (SARL, min. 7 akcionářů, nutné svolení prezidenta) a Société Cooperative“. S výjimkou tzv. malých podniků (řemeslníci, malí prodejci, dopravní společnosti, malé restaurace a hotely s méně než 10 pokoji), jejichž provozování je zákonem vyhrazeno pouze občanům KDR a podnikání v zemědělství mohou zahraniční investoři vlastnit veškeré podíly ve firmě. Zahraniční společnosti registrované v Kongu mají podle zákona stejná práva a povinnosti jako místní společnosti. Pro jejich registraci platí rovněž stejné předpisy a pravidla. Malé podnikání, vyhrazené dekretem pouze pro občany KDR, je určeno pro drobné tradiční řemeslníky, maloobchodníky, podniky s méně než 10 zaměstnanci, malé dopravce s méně než 10 vozidly,

restaurace s méně než 3 zaměstnanci, malé hotely a stánkové prodejce. Občané ČLR ale tento dekret nerespektují.

V roce 2013 vláda založila tzv. Guichet Unique, který pomáhá v založení podniku. Ten by měl být teoreticky schopen vyřídit veškeré formality do tří dnů. Ve skutečnosti je založení kanceláře díky složitým a neustále se měnícím předpisům obtížná procedura, která podle údajů WB trvá průměrně 31 dnů.

Investorům rovněž pomáhá Agence Nationale pour le Promotion des Investissements (ANAPI). Je třeba mít na paměti, že vízové, pracovní, daňové a celní předpisy se mohou (často bez ohlášení) měnit – zřízení kanceláře je proto nejvhodnější ponechat na místním právníkovi.

Pro založení společnosti (kanceláře, pobočky...) je třeba v bance je třeba založit účet a na něj složit základní kapitál, dále u notáře ověřit společenskou smlouvu, ta se publikuje ve Věstníku. Minimální kapitál pro akciovou společnost je 20000 USD, společnost s ručením omezením nemá žádný takový požadavek. Společnost se registruje v obchodním rejstříku. Dále je třeba zažádat o přidělení registračního čísla společnosti (ministerstvo ekonomiky), registračního čísla pro dovoz – vývoz (ministerstvo obchodu) a registračního daňového čísla (daňový úřad DGI). Firmu je dále třeba registrovat inspekce práce ministerstva práce a Národního úřadu pro zaměstnanost. Zaměstnanci jsou registrováni u sociálního úřadu. Kinshasa rovněž vyžaduje a vydává firmám působícím v hlavním městě povolení činnosti. Speciální registraci musí u příslušných ministerstev provést těžební, lesnické, dopravní, telekomunikační firmy, bankovní instituce, jejichž činnost se řídí speciálními zákony (horní zákon, zákon o těžbě dřeva, zákon o telekomunikacích, bankovníctví....).

6.4 Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Nejúčinnější je reklama v televizi (v Kinshase vysílají dva státní, čtyři soukromé kanály) a zejména rozhlas. Billboardy jsou účinné pouze ve velkých městech. Inzerce v novinách zasahuje poměrně malé množství osob a je drahá. V reklamě se hodně uplatňují místní jazyky (lingala v Kinshase, svahilština v Lumumbashi a na východě). Propagaci je vhodné přenechat místnímu partnerovi.

Velmi vhodná je účast na místních výstavách (zejména Foire Internationale de Kinshasa, který se koná každý lichý rok v červenci), efekt pro získání kontaktů a propagaci zboží je vysoký. Kontakt: FIKIN, B.P. 1397, 22, Av. Cimbushi, Quartier Motel Fikin, Kinshasa/Limeté, tel. (00243) (0) 998887446).

Výstavy zboží lze také organizovat ve dvou nejprestižnějších hotelech v Kinshase, které disponují výstavními prostory:

- Hotel Memling, BP 68 KIN, 5DAv. du Tchad, Kinshasa/Gombe (centrum blízko hlavního bulváru „30 juin“), tel: 00243/817001111, email: info@memling.net, www.memling.net
- Grand Hotel Kinshasa (dříve Intercontinental) B.P. 9535 KIN 1, tel:00243/818110003, fax: 00243/812616009, email: grandhotelkinshasa@ic.cd nebo grandhotelkinshasa@yahoo.fr, 4 Av. Batetela (centrum města, poblíž bývalého velvyslanectví ČR), Kinshasa/Gombe

6.5 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Práva musí být registrována v místě a vynucována podle místních zákonů. Majitel patentu by ho měl v KDR registrovat (u ministerstva obchodu). Registrované patenty a ochranné známky zahraničních subjektů požívají v KDR 20letou ochranu.

KDR je členskou zemí WIPO (World Intellectual Property Organization), jako signatářská země Pařížské a Bernské dohody přijala řadu závazků na ochranu patentů a duševního vlastnictví. Jako člen WTO je KDR signatářem dohody TRIPS. Teoreticky podle zákona je duševní vlastnictví v KDR chráněno, ve skutečnosti jsou tato práva porušována a jejich vymáhání neexistuje. Navzdory zákonům a účasti v mezinárodních konvencích bylo dosud uděláno velmi málo pro zastavení prodeje pirátských hudebních nahrávek, videokazet, počítačového softwaru, léků, ošacení atd. Vláda řeší základní existenční problémy obyvatel, ochrana duševního vlastnictví nepatří mezi její priority.

6.6 Trh veřejných zakázek

Na státní zakázky se vyhlašují tendry (appel d'offres). Přesto, že byl v roce 2010 přijat zákon o veřejných zakázkách a zřízena Autorité de Régulation des Marchés Publiques u kanceláře premiéra, která by měla být za vyhlašování a řízení státních zakázek zodpovědná (ARMP-rdc.org/), nejdůležitější jsou stále přímé kontakty na ministerstvech a zejména prezidentské kanceláři. Účast v zakázkových soutěžích vyžaduje dlouhodobé sledování situace s nutným lobováním na příslušných centrálních úřadech a zajištěním relevantních informací ještě před oficiálním vyhlášením podmínek tendru. To bez stálé přítomnosti a kontaktů není možné. Prosadí se ten, kdo má nejlepší kontakty a dokáže nabídnout dobré platební podmínky. Mezinárodní organizace vyhlašují tendry prostřednictvím místní organizace BECECO (Bureau central de coopération), UCOP (Unité de coordination du projet) nebo BCMI (Bureau de coordination des marchés et infrastructures).

6.7 Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka

KDR je členem Mezinárodního centra pro řešení investičních sporů (ICSID), není členem tzv. newyorské konvence z roku 1958 (členství připravuje). Je rovněž členem WTO a od roku 1989 je členem agentury MIGA (Multilateral Investment Guarantee Agency). Přistoupením k dohodě OHADA (Organisation pour l'Harmonisation des Droits des Affaires en Afrique) přijala konvenci která uvádí do souladu právní normy patnácti členských zemí se zahraničím v oblasti řešení obchodních a investičních sporů (ty je oprávněn řešit soud v Abidjanu). V roce 2008 byly založeny obchodní soudy v Kinshase a Lumumbashi. Zásadní důležitost při řešení obchodních sporů má znění uzavřené smlouvy, kde by měl být způsob řešení sporů přímo zakotven. Podle konvence OHADA lze případný spor řešit u soudu v Abidjanu, což dává větší šanci na úspěch. S řešením sporů jsou obvykle spojeny vysoké náklady a vynutitelnost práva je velmi obtížná a zdoluhavá. Vhodnější je vždy dohoda, obchodní mimosoudní vyrovnání případně arbitráž (může jím být i místní všeobecně respektovaný právník). Papírově jsou konžské předpisy o řešení obchodních sporů uspokojivé, ve skutečnosti je řízení u místního soudu časově a finančně nákladné s nejistým výsledkem. Soudy lze snadno uplatit. Proti místnímu subjektu bude cizinec vždy v nevýhodě. Dále je vždy třeba plné znalosti konžského obchodního práva a procedurálních zvyklostí (nutný lokální právní zástupce). Zásadní důležitost při řešení obchodních sporů má proto znění uzavřené smlouvy, kde by měl být způsob řešení sporů přímo zakotven. Je vhodné dohodnout si místo případného soudu v zahraničí, nejčastěji to bývá Belgie nebo Francie.

Právní a podnikatelské prostředí v KDR patří k nejobtížnějším na světě a cizinec je vždy v nevýhodě. Konžská demokratická republika je klasifikována z tohoto hlediska na 184. místě z celkového počtu 189 hodnocených zemí, poslední hodnocení ekonomické svobody provedené organizací „Heritage Foundation“ řadí Kongo do skupiny „repressed“ zemí, ze 179 hodnocených zemí se umístilo na 168. místě. Je proto třeba každou smlouvu velmi pečlivě připravit s pomocí místního právníka. Pohledávky a finanční plnění jsou díky pomalým a zkorumpovaným soudům (které navíc podléhají místním lobby a politickým tlakům) prakticky nevymožitelné. Platební morálka je velmi špatná. Při platbách za zboží nutno vyžadovat platbu předem nebo hotově při předání zboží. Jinak má český exportér malou naději na získání svých peněz. Akreditivy, šeky a podobné platební prostředky bývají běžně falšovány. Nedoporučuje se sdělovat

čísla a další údaje o platebních kartách.

Hlavními překážkami uplatnění českého zboží na místním trhu je nízká kupní síla obyvatelstva (orientovaného na levné čínské dovozy), vysoké dopravní náklady a „další náklady“, které zboží zdražují. Praktickými překážkami jsou bezpečnost, špatná infrastruktura (zejména elektřina a dopravní infrastruktura), rigidní pracovní trh, negramotnost a nedostatek kvalifikovaných sil, velmi pomalý a komplikovaný soudní systém, který není schopen investora ochránit, nevynutitelnost smluvních závazků, nadměrná byrokracie, korupce a nedostatek transparentnosti (např. při udělování těžebních, telekomunikačních aj. licencí) a zejména neprůhledná, komplikovaná legislativa, kterou si každý orgán vykládá (a vymáhá) po svém. Při komunikaci s úřady a při samotné realizaci obchodních případů je vždy nutno počítat s průtahy, neochotou a nepružností úřadů, korupcí a obrovskou byrokracií. Nepřehledný právní rámec a nevyjasněné kompetence mnoha vládních úřadů umožňují často neoprávněné zásahy různých vládních a lokálních složek do obchodu a podnikání a úřednickou zvůli. Vláda se snaží zlepšit podnikatelské prostředí (založila Agenturu pro podporu investic a guichet unique, země přistoupila k dohodě OHADA, EITI, zavedla VAT...), tyto kroky prozatím nevedly ke zvýšení důvěry investorů a zlepšení podnikatelského prostředí.

Základním problémem je ale nízká koupěschopnost velké většiny obyvatelstva. Dovozci hledají nejlevnější nákupní možnosti, často na úkor kvality, významnou část dovozů tvoří použité výrobky (textil, obuv, ojeté pneumatiky, dopravní prostředky). Zákazník většinou dává přednost nižší technické úrovni před technickými novinkami, místně etablovaní dovozci se orientují především na své země (Čína, Indie, Libanon, Turecko...). Velká část ekonomiky probíhá v šedé zóně včetně pašování zboží. Český exportér musí počítat s dlouhou dobou transportu, špatným skladováním, krádežemi zboží. Dodané zboží pak musí být odolné proti vlhku a vysokým teplotám, stroje musí být odolné proti značnému kolísání elektrického napětí.

6.8 Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba

Nejvhodnější doba na obchodní schůzky je dopoledne 10.00–12.00. Konžané jsou ve většině nedochvilní. Pro jednání konžských obchodníků je typické velkášství a nereálné sliby. Řada belgických obchodníků dlouhodobě usídlených v Kongu přebírá konžské obchodní zvyky. Ženy jsou jako obchodnice respektovány.

Obchodním jazykem je francouzština, jen výjimečně angličtina. Vyžadováno je perfektní oblečení, na které si Konžané potrpí. Je lépe se zdržet kritiky politického systému nebo fungování úřadů. Fotografování úředních budov, infrastrukturních staveb atd. je zakázáno, k fotografování osob je lépe si vyžádat předchozí svolení. Dopravní ruch v hlavním městě houstne a je nutné vždy počítat s časovou rezervou.

Státní svátky:

- 1. leden – Nový rok
- 4. leden – Den mučedníků
- 16. - 17. leden – Den hrdinů (výročí smrti Patrice Lumumby a L. Kabily)
- Pondělí velikonoční
- 1. květen – Svátek práce
- 17. květen – Výročí vstupu L.D. Kabily do Kinšasy
- 30. červen – Výročí nezávislosti – hlavní svátek země
- 1. srpen – Den rodičovství
- 25. prosinec – Vánoce

Pracovní a prodejní doba: pondělí - pátek 8.00 - 18.00, většinou s polední přestávkou 12.00-15.00. Velké obchody mají otevřeno i o víkendu.

6.9 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)

Pro vstup do země je vyžadován platný cestovní pas, vízum a mezinárodní očkovací průkaz (striktně se kontroluje očkování proti žluté zimnici a to i při cestě zpět). Doporučuje se originály dokladů uschovat a prokazovat se jejich kopiemi.

Víza do KDR uděluje:

Velvyslanectví Konžské demokratické republiky v Praze

Soukenická 34, 110 00 Praha 1

tel: +420 222314656, +420222316762

mobil 606900686

e-mail: ambardcprague@yahoo.fr, eliberjol@yahoo.fr

Cena běžného víza do 90 dnů je cca 3 000,- Kč, při více vstupech cca 7 000 Kč. Vyřízení trvá cca 2 týdny. Je nutné být vybaven Mezinárodním očkovacím průkazem. Očkování proti žluté zimnici je povinné a je na hranicích kontrolováno. Aktuální informace k očkování sdělují Okresní hygienické stanice nebo Institut geografické medicíny, Vinohradská nemocnice, Praha.

Z ČR je možno do KDR cestovat letecky společnostmi Air France, Turkish Airlines, Ethiopian Airlines, Brussels Airlines. Z dalších společností do Kinshasy létají South African Airways, Kenya Airways a Royal Air Maroc. Společnost ASKY spojuje Kinshasu s ostatními hlavními městy země západní a střední Afriky.

Při příletu na mezinárodní letiště do Kinshasy/Ndjili (FIH) je nutné, aby na příjezdějího čekal na letišti partner. Jinak se vystavuje možnosti byrokratických průtahů a žádostí o úplatek. Velmi špatná je i situace u služeb taxi; vozů je velmi málo, ceny přemrštěné. Lepší hotely zabezpečují odvoz z letiště, někdy i pomoc s imigračními a celními formalitami (cena 30 – 80 USD). Při odletu je vyžadován poplatek 50 USD.

Konžská demokratická republika je tropická země, ve které se vyskytuje řada nebezpečných tropických chorob (např. Chikungunya, Ebola, Dengue..). Před cestou do země subsaharské Afriky regionu by měl proto každý cestovatel navštívit odborného lékaře - specialistu na tropické choroby (v Praze například Klinika geografické medicíny Královské nemocnice Vinohrady, nebo Centrum cestovní medicíny), kde lze absolvovat všechna povinná a doporučená očkování - proti žluté zimnici (povinné, **potvrzení je vyžadováno** na hraničních přechodech), žlutence typu A i B, břišnímu tyfu, meningitidě, choleře a tetanu. Doporučuje se nechat si před cestou zkontrolovat také protilátky na TBC a dětskou obrnu a případně doplnit i tato očkování.

Proti velmi vážné tropické nemoci přenášené komáry - malárii - očkování neexistuje. Pro krátkodobý pobyt je doporučována předběžná profylaxe antimalariky, přičemž na jednotlivé deriváty se po čase v teritoriu vytváří resistance. Proto je nutno typ použitého antimalarika konzultovat před odjezdem se specialistou na tropické nemoci. Při výskytu sebemenších příznaků jakékoliv nemoci (chřipky, angíny, bolesti hlavy, pocity únavy) je nutno navštívit nejbližší laboratoř či nemocnici a nechat si udělat malarický test. Ten je velmi jednoduchý (odběr vzorku krve z polštářku prstu na ruce) a rychlý - trvá cca 15 minut i s rozbořem krve. Léky proti již probíhající malárii jsou v Kongu volně v prodeji a jsou účinné - nemoc ustoupí během dvou až tří dnů. Zásadní je nenechat nemoc rozvinout (inkubační doba malárie je cca

týden) – pak může mít fatální následky. Rovněž lze doporučit, aby si cestovatel koupil v cílové zemi jedno balení místních protimalarických léků a vzal si ho zpět s sebou do ČR. Vzhledem k inkubační době se malárie může projevit až po návratu

zpět do vlasti a s jejím výskytem a tedy i léčením by mohly být v ČR problémy.

Politická a bezpečnostní situace na východě země se po porážce M23 poněkud zlepšila, v oblasti ale nadále působí několik dalších povstaleckých skupin. Cestovatel by se proto měl této oblasti raději vyhnout. Do ostatních oblastí by měl vyjíždět pouze v nutných případech. V souvislosti s pokusem změnit ústavu vypukly v Kinšase a některých dalších městech v lednu 2015 násilné demonstrace. Není vyloučeno, že se do odsunutých voleb v roce 2018 nebudou opakovat – je třeba zachovávat zvýšenou opatrnost a vyhýbat se jakýmkoliv lidovým shromážděním. K cestám do tzv. důlních oblastí, což je zejména oblast Kasai Occidental, Kasai Oriental, kde se těží diamanty, je třeba zvláštní povolení ministerstva vnitra. Přesuny vozem (pokud jsou vůbec možné, sjízdných je pouze cca 15% silnic) je nutno provádět za světla a to nejlépe v koloně, jízda v noci je velmi riskantní (banditismus, šikanování a kontroly ozbrojených skupin (často násilné), vymáhání poplatků, neoznačené silnice, neosvětlená vozidla, stáda skotu na silnici aj.). Vnitrostátní letecké spojení bylo v minulosti nespolehlivé a velmi riskantní (všechny letecké společnosti jsou na černé listině EU). Nicméně se začíná rozvíjet i v KDR - existuje již několik společností, které zabezpečují vnitrostátní letecké spojení mezi Kinšasou a velkými městy (viz např. www.caacongo.com).

V Kongu panuje vysoká klasická kriminalita (velmi nebezpečné jsou děti žijící na ulici), a to zejména ve velkých městech. Je tedy třeba vždy zachovávat velkou opatrnost, nevystavovat na odiv drahé šperky nebo fotoaparáty, nenosit sebou vyšší finanční částky. V Kinšase je třeba se vyhnout některým tržištím na periferii a okrajovým čtvrtím města. Nedoporučuje se chodit pěšky, pohybovat se bez doprovodu ve večerních hodinách, cestovat sám v autě. Auto je třeba vždy zevnitř zamykat. Příslušníci policie mnohdy řidiče/cizince šikanují, při kontrolách nevracejí doklady a požadují úplatky. Doporučuje se nikomu nedávat originály dokladu a předkládat pouze kopie dokladu.

Fotografování vyžaduje obzvláštní opatrnost, neboť může být zdrojem šikanování a vymáhání úplatků. Je zakázáno fotografovat strategické objekty, včetně vládních úřadů. Při fotografování osob je potřeba vyžádat si souhlas fotografovaného.

Cestovatel by se měl před odjezdem do KDR registrovat v dobrovolné databázi občanů ČR při cestách do zahraničí (DROZD).

6.10 Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Zaměstnavatel musí pro svého zahraničního zaměstnance získat pracovní povolení u Národního výboru pro zaměstnanost cizinců zřízeného při ministerstvu práce. K tomu je třeba předložit pracovní smlouvu. Na základě pracovního povolení může zaměstnanec žádat o pracovní vízum, které opravňuje k dlouhodobému pobytu (visa d'établissement). To uděluje imigrační úřad (Direction générale d'immigration - DGM).

Zaměstnávání místních sil se řídí zákoníkem práce z roku 2002 (novelizovaným v roce 2014), který splňuje kritéria ILO. Velmi silně chrání práva zaměstnanců (m. j. stanovuje náležitosti pracovní smlouvy, podmínky práce žen a mladistvých, právo na dovolenou (min. 12 dní, zvyšuje se o 1 den za každých odpracovaných 5 let), zavádí 45 hodinový pracovní týden (6denní), příplatky za práci přesčas, přídavky na děti, dopravné, stanovuje odvody sociálního pojištění zaměstnavatelů, stanovuje povinnost zabezpečit zdravotní péči zaměstnanců, zavádí princip stejného platu za stejnou práci bez ohledu na původ, pohlaví a věk, při propouštění je vyžadováno svolení ministerstva práce, dále zakotvuje právo na kolektivní vyjednávání, způsob řešení pracovních sporů i pokuty za porušení zákona atd. Podle dostupných informací je stanovena minimální mzda ve výši 72000 franků/měsíc.

6.11 Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Lékařská péče je striktně placená. Vyžadován je i u drobných poranění tzv. registrační poplatek, který někdy převyšuje cenu vlastního ošetření. Doporučuje se kvalitní cestovní pojištění s možností repatriace do Evropy nebo JAR.

V případě onemocnění doporučujeme se obrátit na:

- Centre Médical de Kinshasa, 168 avenue Wagenia et rue du Commerce, tel. +243 89 89 50 300 nebo 089 89 50 301 (CMK)
- Centre privé d'urgence (při dlouhodobějším pobytu – je třeba se registrovat), tel. +243 89 89 50 302 nebo 089 89 50 301
- Clinique Dr Lelo, 15 avenue Kasai Barumbu, tel. : +243 99 82 45 339 a +243 99 97 62 900 nebo 099 82 45 339 a 099 97 62 900
- Centre médical de Monkole, 4804 avenue Ngafani, Kinshasa - Mont Ngafula, tel. +243 89 24 426 nebo 089 89 24 426.

7. Kontakty

Podkapitoly:

- 7.1. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 7.2. Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)
- 7.3. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)
- 7.4. Internetové informační zdroje

7.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky

Embassy of the Czech Republic
Gnassingbe Eyadema Street, Plot No. 5
Asokoro, Abuja, Federal Republic of Nigeria
Tel: 00234-7037571096, ekonomický úsek: 00234-8055056091
E-mail: abuja@embassy.mzv.cz, ekon. úsek: Commerce_Abuja@mzv.cz

Honorární konzulát ČR v DRC

honorární konzul: Murtaza Rawji
Ave Kalemie no. 1, Kinshasa/Gombe
tel.: +243/818881000
mobil: 00420/602 305 161
email: consulattcheque@gmail.com kinshasa@honorary.mzv.cz

7.2 Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)

Ostatní české instituce nejsou zastoupeny a toto zastoupení ani nelze v brzké době očekávat.

7.3 Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

- Policie: 119

7.4 Internetové informační zdroje

- www.irinnews.org
- www.africatime.com/rdc
- www.lobservateur.cd
- www.laprosperteonline.net
- www.digitalcongo.net
- <http://radiookapi.net>

-
- www.bcc.cd
 - www.imf.org/external/country/COD/index.htm
 - www.worldbank.org/afr/cd/index.htm
 - www.fec.cd
 - www.anapi.org/fr
 - www.mediacongo.net/promoin.asp
 - www.ministeredubudget.cd